

OSOBNNA ODGOVORNOST

Glavni je odbor Društva krajem prošle godine odlučio objaviti tekst novoga statuta HBD-a u idućem broju *Novosti*. Taj se broj, ipak, pojavljuje pred vama, dragi čitatelji, bez teksta statuta. Uredništvo je, dakako, odmah po obavijesti Glavnoga odbora prionulo na posao prikupljanja priloga za novi broj, očekujući istovremeno obavijest Izvršnoga odbora o tome da je Ministarstvo uprave statut prihvatilo i da je Društvo ponovno registrirano. Prilozi su, zahvaljujući promptnom odazivu suradnika prikupljeni i uređeni, no do ovog trenutka naš statut još nije potvrđen. Razlog je tome posve jednostavan: Ministarstvo uprave zatrpalo je molbama za registraciju niza udruga u Hrvatskoj i prijedlog našega statuta čeka završetak administrativnog postupka. Objaviti ćemo ga, dakle, u idućem broju. Dogovoreno je također da predsjednica Društva za taj broj napiše uvodnik posvećen značenju i sadržaju Statuta, tog temeljnog akta našega Društva.

Naše uredništvo, dakako, najviše zanimaju one odredbe u Statutu koje se odnose na izdavačku djelatnost i rad uredništva. Tekst tih odredbi nije značajno mijenjan, već je samo usklađen sa sadašnjim stanjem. Tako se i naše *Novosti* spominju u članku 37 prijedloga Statuta kao jedno od stručnih glasila društva. O učestalosti njihova izlaženja nije ništa rečeno, a tome i nije mjesto u Statutu. Ipak, svjesni smo da bi *Novosti* trebale izlaziti barem tromjesečno, ako želimo da članovi doista budu upoznati s tekućim zbivanjima u Društvu. Pokušat ćemo, dakle, ostvariti taj cilj, koji u sadašnjoj situaciji smatramo velikim profesionalnim izazovom. Pritom mislimo na to da *Novosti* nastaju isključivo dobro-

voljnim radom i dobrom voljom autora priloga i urednika, koji odvajaju dio svog dragocjenog vremena za pisanje i uređivanje priloga. Raspačavaju se, također, može činiti jednostavnom zadaćom, jednom kad je naklada pojedinog broja otisnuta, no ono zahtijeva i niz dodatnih poslova, poput pripreme i održavanja adresara članova Društva, ali i ustanova i pojedinaca kojima se *Novosti* šalju radi promicanja ciljeva Društva i postizanja transparentnosti njegova rada. Izazov je to i zato što su zastoji u oblikovanju sloga i procesu tiskanja nepredvidivi i uvijek mogući. Dosadašnje iskustvo u njihovu izdavanju naučilo nas je da *Novosti* mogu nastati samo zajedničkim radom više pojedinaca, ali i to da svaki od tih pojedinaca mora imati točno definiranu zadaću i za tu zadaću biti odgovoran.

Stoga ostaje nejasnom rečenica iz članka 37 prijedloga Statuta (one čitatelje kojima je prijedlog nedostupan, upućujem na identičnu rečenicu u članku 26 dosadašnjeg Statuta), u kojoj se kaže: "U svojem uredničkom radu glavni urednici i svi članovi uredničkih odbora slijede upute Glavnog odbora". Posve je jasno da su *Novosti* glasilo Društva i da moraju izvještavati o njegovom radu. No nejasno je kakve bi upute Glavnoga odbora moralo uredništvo slijediti. Ako je rad Društva i njegovih tijela javan, a takav mora i biti, onda *Novosti* mogu samo izvještavati o činjenicama. Ako se, pak, radi o uputama koje bi se odnosile na izbor priloga, ili možda na njihovu prezentaciju, o tim stvarima odlučuje urednik. Urednik je osoba kojoj je povjereni zadaća pripremanja određene publikacije. On je tu zadaću prihvatio i s njom je prihvatio i odgovor-

nost. Ako nije kompetentan, ako, dakle, svoj posao ne obavlja dobro, može ga se zamijeniti, ali od njega ne treba tražiti da radi prema uputama. Jedina odgovornost koju Glavni odbor može imati jest odgovornost za izbor primjerenog urednika. Svatko odgovara za onaj dio posla, koji stvarno obavlja, pa zato i svačiji udjel u nastajanju lista treba točno utvrditi i po vrsnoći obavljenoga posla o njemu suditi. Odgovornost treba prenijeti na pojedince, jer je zajednička odgovornost najčešće ničija odgovornost.

A. Horvat

U ovom broju:

Osobna odgovornost

Razgovarali smo:
Maurice Line

Iz rada Društva

Vijeće za knjižnice

Vijesti iz EBLIDAE

Međunarodna zbivanja

Iz knjižnica

Iz drugih društava:
Hrvatsko čitateljsko društvo

Mala škola Interneta (6)

Skupovi, stipendije,
predavanja

Novi naslovi

s gospodinom Mauriceom Lineom, koji je krajem siječnja boravio u Hrvatskoj kao gost Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Odgovore na naša pitanja poslao nam je elektroničkom poštom iz Londona u stanci između dva putovanja. Upravo se vratio iz Francuske i pripremao za put u Egipat, kamo je pozvan kao savjetnik osoblju Alexandrine. Iako u mirovini, gospodin Line je neobično aktivan. Na rastanku nam je obećao da će u rujnu ponovno sratiti u Hrvatsku i sudjelovati na skupštini Društva u Zadru.

1. Kao stručnjak za nacionalne knjižnice, kako vidite ulogu tih ustanova na početku 21. stoljeća?

Sve zadaće nacionalnih knjižnica mogu se obavljati i na druge načine odnosno mogu ih obavljati i druga tijela, a to se u nekim zemljama i čini. Ta tvrdnja vrijedi čak i za tzv. temeljne zadaće pribavljanja domaćih publikacija obveznim primjerkom, njihovog čuvanja za budućnost i izrade nacionalne bibliografije. Nacionalne knjižnice zato ne mogu biti spokojne, već moraju redovito i temeljito prikazivati što rade, zašto to rade i trebaju li nastaviti tako raditi. Istodobno moraju razmišljati o mogućim dodatnim nacionalnim zadaćama koje bi imalo smisla obavljati u budućnosti.

Postoje, međutim, neke zadaće koje dobro organizirana nacionalna knjižnica vjerojatno može izvesti bolje od bilo koje druge ustanove. Nacionalna bi knjižnica trebala voditi sve druge knjižnice u zemlji: predstavljati ih u međunarodnim forumima i koordinirati (a ne upravljati) nacionalne djelatnosti poput osiguravanja pristupa građi i njezine dostave.

Nacionalne su knjižnice usto i snažni nacionalni simboli jer predstavljaju nacionalnu povijest i čuvaju dio najvrednijeg nacionalnog blaga. One čine za pisanu i tiskanu građu ono što nacionalne galerije čine za umjetnost.

2. U nedavnom predavanju studentima posljediplomskog studija na Odsjeku za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu spomenuli ste suvremenu tendenciju u visokoškolskoj naobrazbi prema samousmjeravanju u učenju i poduci "po mjeri studenta". Vjerujete li dosta da studenti mogu sami procijeniti vlastite potrebe i tražiti znanje i obavijesti za koje misle da su im potrebni?

Rekao sam također da će se uloga nastavnika preusmjeriti od izravnog podučavanja na izradu nastavnog softwera i konzultacije. Studentima će biti jasno rečeno što se očekuje da nauče. Oni će moći koristiti interak-

tivni software za učenje na način koji im odgovara i u vrijeme koje im odgovara. Također će moći pretraživati World Wide Web da nađu građu o području koje ih zanima. Ako im bude potrebna pomoć i usmjeravanje, moći će ih dobiti od nastavnika i bibliotekara. I nije to daleki san: te se stvari već događaju.

3. Govorili ste i o narodnim knjižnicama i rekli da mnoge nisu dovoljno razmišljale o posljedicama tehnoloških i drugih promjena. Kako gledate na njihovu budućnost?

Spomenuo sam i tendenciju prema doživotnom učenju: svatko danas mora osuvremenjivati znanje i vještine kojima vlada, a mnogi moraju steći i nova znanja i vještine. Narodne bi knjižnice mogle igrati važnu ulogu u pružanju izvora i uvjeta za doživotno učenje. Mogle bi također služiti kao "informacijski savjetnici" i podučavati korisnike kako da pristupe informacijama i koriste Internet. Zatim bi mogle služiti i kao komunikacijski kanali između pojedinaca i mjesnih i državnih vlasti.

4. Zabvaljujući brzom razvitku informacijskih tehnologija, globalna svijest postala je realnost u en-

gleskom jezičnom području. Čini se, međutim, da će je biti teže razviti u višekulturalnoj i višejezičnoj Europi, a posebno u zemljama koje su bile izolirane do početka devedesetih. Zanima nas Vaš komentar.

Globalnu je svijest teško postići a da se dobro ne zna engleski jezik. Mora se prihvatiti da je engleski danas međunarodni jezik, kao što je latinski bio u Europi u srednjem vijeku. Engleski se uči kao drugi (a ponegdje i prvi) jezik u svim zemljama, i vjerujem da će današnji problemi nestati u idućim godinama, osim možda za neke pripadnike starije generacije. Engleski će također jako pomoći u komunikaciji između zemalja Istočne Europe i to u većoj mjeri no što je to ruski mogao postići.

5. Rekli ste u svom predavanju da se nastavni programi bibliotekarstva i informacijskih znanosti sve više usmjeravaju na sadržaje iz menadžmenta i informacijske tehnologije, a sve manje se bave tradicionalnim bibliotekarskim predmetima kao što su katalogizacija i klasifikacija. Istodobno čuju se žalbe o kaotičnom neredu na Internetu. Tko će se pobrinuti za elektroničke publikacije i izvore? Neki novi katalogizatori?

Bibliotekari su najslabiji u menadžmentu, a ta im je vještina najpotrebnija. Velika pažnja koja se menadžmentu sada posvećuje zapravo je zakašnjela. Indeksiranje i nadzor nad građom na Internetu velik su problem, koji se može rješavati isključivo na međunarodnoj razini. Čak i kad bi bio rješiv konvencionalnim metodama, predavanja iz bibliotekarstva ne bi tu mogla pomoći, ništa više nego što to čine danas za indeksiranje znanstvenih radova u datobazama poput Chemical Abstracts ili Compendex. Što se pak tiče elektroničke građe, potpuno je nemoguće sačuvati većinu građe na Internetu, čak i kad bi bila vrijedna čuvanja; znanstvenu će građu trebati odvojiti i metodom slučajnog uzorka izdvojiti mali izbor ostale građe.

Razgovarala A. Horvat

Zaključci 4. sjednice Glavnoga odbora održane u Zagrebu 11. prosinca 1997.

1. Jednoglasno je prihvaćen dopunjeni dnevni red. Dopuna se odnosila na sazivanje izvanredne skupštine.
2. Jednoglasno su prihvaćeni zaključci 3. sjednice Glavnog odbora.
3. Prihvaćen je prijedlog D. Kunštek i T. Aparac da se (po uzoru na IFLA-u) jedanput godišnje u okviru nekog već organiziranog skupa omogućiti predstavljanje sekcija i komisija HBD-a na otvorenim sjednicama, uz mogućnost sudjelovanja svih zainteresiranih. U tom slučaju troškovi sudjelovanja članova komisija pokrivali bi se od strane HBD-a, dok bi troškove sudjelovanja na redovitim sastancima komisija za pojedine članove snosile ustanove u kojima rade, a samo iznimno HBD.
4. Odlučeno je da Društvo uputi dopise Ministarstvu kulture (M. Bajt) i Ministarstvu prosvjete i športa (M. Zovko) u kojima potiče i podsjeća na potrebu konstituiranja Hrvatskog knjižničnog vijeća u zakonskom roku.
5. Predsjednike regionalnih društava upozorava se na potrebu sazivanja lokalnih skupština, usklađivanja Statuta i upisa u registar udruga pri županijskoj upravi do zaključno 15. siječnja 1998., u skladu sa Zakonom o udrugama (N.N.70/1997). Na svojim skupštinama regionalna društva trebaju donijeti odluku o ostanku u članstvu HBD-a. Potvrde o članstvu regionalnih društava kao pravnih osoba u sklopu HBD-a mora HBD priložiti prilikom registracije pri Ministarstvu uprave.
6. Prihvaćen je prijedlog promjena u Statutu koje se temelje na novom Zakonu o udrugama i daju veće ovlasti predsjedniku Društva, dok se izbor tajnika i blagajnika prepušta članovima Glavnog odbora i ne podliježe mandatu. HBD će se deklarirati kao neprofitna staleška (strukovna) udruga pravnih osoba na području knjižničarstva. Ukida se Upravni odbor sekcija i komisija, a sve dopune u tekstu odnose se na ciljeve i djelatnosti Društva s obzirom na korisnički aspekt.
7. Odlučeno je da se novi Statut Društva objavi u *Novostima* br. 10 neposredno nakon održavanja Izvanredne skupštine HBD-a, kako bi mogao zakonski stupiti na snagu 8 dana nakon objave.
8. Prihvaćen je prijedlog D. Kunštek da regionalna društva upute prijedloge Statuta svojih društava u Ekonomski institut u Zagrebu, pravniku g. Budiću. Tako bi se na vrijeme moglo otkloniti moguće pravne pogreške i nepravilnosti te dobiti potrebne primjedbe i prijedloge.
9. Društvo preporučuje regionalnim društvima da se osnivaju kao županijska društva ili kao društva koja djeluju u nekoliko županija.
10. Prihvaćen je prijedlog Stručnog odbora o prerastanju Komisije u Sekciju za narodne knjižnice pod predsjedanjem D. Bastić, u sklopu koje će djelovati Komisija za zavičajne zbirke.
11. Prihvaćen je prijedlog A. Horvat da predsjednici regionalnih društava preporučuju svojim članovima da priloge za *Novosti* šalju samoinicijativno. Osim toga pri organizaciji bilo kakvih aktivnosti od strane regionalnih društava preporuča se da predsjednici zaduže jednog člana za pisanje osvrti i slanje na adresu uredništva *Novosti*.
12. Odlučeno je na prijedlog M. Willer da Urednički odbor društvenih izdanja pokrene novi niz u nakladničkom programu HBD-a pod nazivom "Zbornici sa savjetovanja, seminara, okruglih stolova HBD-a" u kojem bi se objavljivali zbornici priloga s tih skupova.
13. Zaključeno je da će se 31. redovna Skupština održati u Zadru i trajati 3 radna dana od 30. 9 do 3. 10. 1998. na temu "Korisnici u 21. stoljeću - izazov za knjižničarsku struku". Potvrđeni su članovi Programskog odbora Skupštine u sastavu: D. Stančin, M. Jokić, D. Sabolović-Krajina, D. Kunštek, V. Bošnjak i predstavnik iz DB Zadar.
14. Odlučeno je da se proslava pedesete godišnjice osnivanja Društva održi u Zagrebu dne 25.11.1998. Tom prilikom održati će se savjetovanje na temu "Doprinos HBD-a razvoju hrvatskoga knjižničarstva, 1948-1998", a za članove Programskog odbora izabrani su D. Sečić, A. Malnar, T. Aparac, A. Horvat, S. Pavlinić, Lj. Duić-Jovanović i D. Živković.
15. Potvrđeni su članovi komisije za dodjelu Kukuljevićeve povelje u sastavu: A. Malnar, D. Bošnjak, V. Erl, N. Gomerčić i D. Kunštek.
16. Potvrđeni su članovi komisije za dodjelu nagrade Eva Verona u sastavu: J. Lasić-Lazić, V. Bošnjak, M. Willer, Lj. Radman i G. Miolin.
17. Zaključeno je da će se Izvanredna skupština Društva održati 9. 1. 1998. u 10.30 u prostorijama NSK-a sa sljedećim dnevnim redom: 1. Rasprava i odluka o nazivu Društva. 2. Rasprava i prihvaćanje prijedloga novog Statuta usklađenog sa Zakonom o udrugama.
18. Odlučeno je da se regionalna društva podsjeti da na svakih 15 članova društva delegiraju po jednog delegata (s dvogodišnjim mandatom) za sudjelovanje u radu Skupštine. Kako mandat kandidata nije istekao delegati iz Primoštena ujedno su i delegati na Izvanrednoj skupštini Društva u Zagrebu. Upozorava se da svaka delegacija regionalnog društva bez obzira na broj delegata prilikom glasovanja na Skupštini Društva ima samo jedan glas.

Poslovnik Ocjenjivačkog odbora za dodjeljivanje nagrade "EVA VERONA"

ČI. 1

Predsjednik HBD-a ili dopredsjednik saziva prvu sjednicu članova Ocjenjivačkog odbora za dodjeljivanje nagrade "Eva Verona" (dalje u tekstu: Odbora) i otvara sastanak tog Odbora radi konstituiranja.

Biranje predsjednika Odbora vrši se tajnim glasovanjem, ako članovi Odbora ne odluče da se glasuje javno.

Za predsjednika Odbora izabran je onaj član koji dobije većinu glasova svih članova Odbora. Na isti se način za slučaj spriječenosti može odrediti zamjenik predsjednika.

ČI. 2

Sjednicu novokonstituiranog Odbora saziva predsjednik Odbora, koji predlaže i dnevni red.

Sjednica se ne može održati ako joj ne prisustvuje većina članova Odbora. Odluke se na sjednici dono-

se većinom glasova prisutnih članova Odbora, ako ovim poslovníkom nije nešto drugo određeno.

Spise Odbora potpisuje predsjednik, odnosno u njegovoj odsutnosti zamjenik predsjednika.

Odbor je u svom radu neovisan. O sjednici se vodi zapisnik.

Čl. 3

Obrazloženi prijedlozi sadrže radnu biografiju i materijal kojim se potvrđuje posebno zalaganje u radu i promicanju bibliotekarske struke. Prijedlozi za kandidate za nagradu "Eva Verona" dostavljaju se Odboru putem Glavnog odbora Društva.

Čl. 4

Konačni prijedlog za dodjeljivanje nagrade kandidatima utvrđuje se na sjednici Odbora nakon što izvjestioci podnesu bitne podatke o kandidatima sa svojim mišljenjem.

Odbor glasuje o kandidatima za dodjelu nagrade "Eva Verona" tajnim glasanjem. Smatra se odbijenim prijedlogom ako za kandidata nije glasovala većina svih prisutnih članova Odbora.

Čl. 5

Obrazloženi pismeni prijedlog za dodjelu nagrade dostavlja Odbor putem Tajništva Glavnom odboru HBD-a u primjerenom roku prije održavanja Glavne skupštine HBD-a.

Čl. 6

Na Glavnoj skupštini HBD-a predsjednik Ocjenjivačkog odbora ili zamjenik iznosi konačne prijedloge s kraćim obrazloženjem o kandidatima za dodjelu nagrade "Eva Verona".

Predsjednik Odbora uručuje nagradu, a jedan od članova Odbora sudjeluje pri uručivanju.

Čl. 7

Oblik i sadržaj nagrade određuje Glavni odbor HBD-a.

Čl. 8

Sve administrativne poslove za Odbor vrši Tajništvo HBD-a.

Tajnik HBD-a ili osoba koju odredi Glavni odbor HBD-a vrši tajničke poslove i vodi zapisnik o sjednicama Odbora.

Tajnik HBD-a vodi upisnik o dodijeljenim nagradama i čuva arhiv o radu Odbora.

Čl. 9

Poslovník stupa na snagu danom donošenja.

■ Obavještavam cijenjene kolegice i kolege o potrebi ispravka nejasno oblikovanih zaključaka 4. i 5. sjednice Glavnog odbora HKD-a održanih u 1996. godini, koji se odnose na ustanovljavanje nagrade "Eva Verona" za mlade bibliotekare, a objavljeni su u *Novostima* br. 7/1996. Naime Glavni odbor HKD-a prihvatio je prijedlog članova Odbora za ustanovljavanje nagrade "Eva Verona", a ne prijedlog članova Ocjenjivačkog odbora za dodjelu nagrade "Eva Verona". Članovi Odbora za ustanovljavanje nagrade u sastavu D. Blažević, V. Bošnjak, A. Grošinić, K. Ivić, D. Kunštek, J. Lasić-Lazić i G. Miolin izradili su Pravilnik i Poslovník za dodjelu nagrade "Eva Verona" koji su bili prihvaćeni na 6. sjednici Glavnog odbora HKD-a, održanoj 25. 9. 1996. g. u Primoštenu, a zatim potvrđeni na 30. redovnoj skupštini HKD-a u Primoštenu 27. 9. 1996. godine.

Na prijedlog Izvršnog odbora, a odlukom Glavnog odbora HKD-a na 4. sjednici održanoj dana 11. 12. 1997., a u skladu s čl. 2 i 3 Pravilnika za dodjelu nagrade "Eva Verona", objavljenom u *Novostima* br. 8/1997., izabran je Ocjenjivački odbor u sastavu V. Bošnjak, G. Miolin, J. Lasić-Lazić, Lj. Radman i M. Willer. Nagrada za mlade bibliotekare "Eva Verona" biti će tako dodijeljena prvi put na 31. redovnoj skupštini HKD-a u Zadru u jesen ove godine.

D. Gabriel

Iz izvještaja o radu u 1997. godini koji je predsjednica Stručnoga odbora M. Willer podnijela Glavnome odboru Društva prenosimo sljedeće:

- osnovana je Radna grupa za bibliotечnu statistiku, kojoj je predsjednica Marina Mihalić. Očekuje se da Radna grupa oblikuje konkretan prijedlog rada za 1998. godinu.
- prihvaćen je prijedlog Stručnoga odbora za izdvajanje Komisije za školske knjižnice iz Sekcije za javne knjižnice. Na sastanku Sekcije za javne knjižnice u lipnju 1997. odlučeno je da se osnuju nove sekcije i to: Sekcija za narodne knjižnice u sklopu koje će djelovati Komisija za zavičajne zbirke i Sekcija za školske knjižnice s dvije komisije: Komisijom za knjižnice osnovnih škola i Komisijom za srednjoškolske knjižnice. Sekcija za školske knjižnice održala je konstituirajuću sjednicu i izabrala Dinku Kovačević za predsjednicu.

- Komisija za visokoškolske knjižnice pod predsjedanjem Irene Frigo-Haltrich konstituirana je u prosincu 1996. i okuplja dvadesetak članova. Komisija sustavno radi na rješavanju tekućih problema i na izradi standarda za visokoškolske knjižnice.

- Radna grupa za bibliografiju još uvijek nije osnovana jer nijedno regionalno društvo nije dostavilo prijedlog članova. Zamolit će se Katedra za bibliotekarstvo i ravnatelj NSK da razmotre problem i da ga u zajednici s Društvom pokušaju riješiti.

- pokusna web stranica Društva nalazi se na adresi:

<http://pubwww.srce.hr/hbd>.

Urednica stranice je predsjednica Stručnoga odbora M. Willer, a ostali su članovi uredništva S. Klarin i R. Vrana. Potrebno je usuglasiti rad uredništva s radom ostalih uredništva pojedinih izdanja Društva, što dosad još nije učinjeno. Sve obavijesti koje regionalna društva žele staviti na stranicu HBD-a treba dostaviti M. Willer.

- Radna grupa za normizaciju (D. Stančin-Rošić, A. Horvat, M. Willer) sustavno radi na prevođenju odnosno preuzimanju knjižničnih standarda.

- zaključeno je da nisu provedeni zaključci znanstvenog skupa *Normizacija osobnih imena u knjižničarstvu i leksikografiji*, održanog u svibnju 1996.

- održani su skupovi o predmetizaciji (Zagreb, listopad 1997.) i suradnji arhiva, knjižnica i muzeja (Rovinj, studeni 1997.) Zbornik radova rovinjskog skupa bit će objavljen početkom 1998. u izdanjima Društva.

Poseban sastanak Stručnoga odbora bio je posvećen pripremanju podzakonskih akata čije donošenje zahtijevaju odredbe novoga Zakona o knjižnicama. Sastanku su prisustvovali predsjednici sekcija i komisija, a obvezu izrade nacrtu pojedinih akata prihvatile su: Irena Frigo-Haltrich (Standardi za visokoškolske knjižnice), Višnja Bošnjak i Dinka Kovačević (Standardi za školske knjižnice), Davorka Laća (Standardi za narodne knjižnice), Fila Bekavac-Lokmer (Standardi za specijalne knjižnice) (očekuje se uključivanje predsjednika komisija za glazbene, tehničke, medicinske i parlamentarne knjižnice), Dubravka Stančin-Rošić (pravilnici o obrazovanju), Irena Medić (pravilnici o zaštiti knjižnične građe).

U rad na izradi nacrtu akata uključit će se po potrebi članovi ko-

misija i drugi stručnjaci, te osobe koje će imenovati odgovarajuća ministarstva i NSK. Prijedlozi navedenih akata podnijet će se Vijeću za knjižnice na usvajanje najkasnije do kraja veljače 1998. jer se podzakonski akti moraju donijeti do 17. travnja 1998.

Dogovoreno je također da se o Pravilniku o matičnosti razgovara s NSK-om. Posebnu pozornost treba usmjeriti na pitanja vezana uz spomeničke knjižnice, koje se u Zakonu tretiraju kao specijalne. Djelatnost tih knjižnica djelomično će se rješavati zasebnim Zakonom o zaštiti kulturnih dobara. U izradu standarda za specijalne knjižnice potrebno je uključiti i predstavnike knjižnica u arhivima (Jasna Petric, Hrvatski državni arhiv) i muzejima (Snježana Radovanlija Mileusnić, MDC).

Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkoga Prigorja

U Bjelovaru, u prostoru Narodne knjižnice "Petar Preradović", 12. siječnja 1998. godine održana je Izvanredna skupština Društva knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkoga Prigorja. Razlog sazivanja skupštine bio je usklađivanje Statuta Društva sa Zakonom o udrugama. Na skupštini je bila nazočna natpolovična većina članova koji su, nakon rasprave i uvažene primjedbi, jednoglasno prihvatili Statut. Skupština je također izglasala pristanak da Društvo i dalje bude član Hrvatskog knjižničarskog društva te, na prijedlog HKD-a, delegirala Dijanu Sabolović Krajina u Komisiju za opremu i izgradnju. Budući da je to bila Izvanredna skuština, izostao je stručni dio, ali smo zato sa zadovoljstvom primili pristupnice četiriju novih članova, čime je ukupan broj članova Društva dostigao stotinu.

J. Slobodanac

■ 31. skupština Društva održat će se od 7. do 10. listopada 1998. godine u Zadru i bit će posvećena temi *Korisnici u 21. stoljeću - izazov za knjižničarsku struku*. Na 4. sjednici Glavnog odbora imenovan je Programski odbor Skupštine u sastavu: Višnja Bošnjak, Maja Jokić, Dubravka Kunštek, Ivan Pehar, Dijana Sabolović-Krajina i Dubravka Stančin-Rošić. Očekuje se da će stručne komisije koje će se sastati tijekom održavanja Skupštine izraditi jedinstvene programe obrazovanja knjižničnih korisnika u svim vrstama knjižnica. Za izlaganje na Skupštini može se pripremiti i po-

ster o jednoj od sljedećih tema: kompjutorizacija i korisnici, potrebe korisnika, edukacija korisnika, istraživanje korisnika, odnos knjižničarskog osoblja i korisnika, službe za korisnike, knjižničarske organizacije i institucije u odnosu na korisnike i zahtjevi korisnika.

■ Izvršni odbor IFLA-e prihvatio je prijedlog HBD-a i imenovao Aleksandru Horvat članicom nove IFLA-ine komisije za slobodan pristup informacijama i slobodu izražavanja (FAIFE) za razdoblje 1997.-2001. Rad FAIFE olakšat će osnivanje posebnog ureda u kojem će biti zaposlena dva profesionalna bibliotekara. Ured će biti smješten u Odjelu za kulturu grada Kopenhagena. Osnivanje i rad ureda velikodušno je omogućilo Dansko bibliotekarsko društvo te zemaljske i gradske vlasti Danske i Kopenhagena. Očekuje se da će se članovi FAIFE prvi put sastati tijekom održavanja Opće skupštine IFLA-e u Amsterdamu u kolovozu 1998.

Arhivi, knjižnice, muzeji: mogućnosti suradnje u okruženju globalne informacijske infrastrukture, Rovinj, 19-21 studeni 1997.

Seminar je organizirala Komisija za automatizaciju Hrvatskog bibliotekarskog društva. Suorganizatori su bili Nacionalna i sveučilišna knjižnica, Hrvatsko arhivističko društvo, Muzejsko društvo, Odsjek za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta u Zagrebu, Hrvatski državni arhiv, Muzejski dokumentacijski centar i Hrvatska akademska i istraživačka mreža CARNet. Seminaru je prisustvovalo 160 sudionika iz sve tri navedene djelatnosti.

Svrha seminara bila je okupiti stručnjake koji se bave teorijskim postavkama i njihovom primjenom u automatiziranoj obradi i korištenju građe u arhivima, knjižnicama i mu-

zejima, motivirati sudionike da razmijene ideje, znanja i iskustva te utvrditi područja i razine suradnje u stvaranju i pristupu informacijama u arhivima, knjižnicama i muzejima. Program seminara sastojao se od pozvanih predavanja, radionica na teme formalne katalogizacije (Mikica Maštrović), sadržajne obrade (Žarka Vujić), normativne datoteke (Tinka Katić) i formata za strojno čitljivo katalogiziranje (Radovan Vrana), izvještaja voditelja radionica, zaključaka i prijedloga daljnje suradnje te demonstracija softverskih rješenja.

U prvom dijelu seminara koji se je bavio teorijskim postavkama globalne informacijske infrastrukture, fenomen na kulturne baštine i obrazovanja održana su sljedeća pozvana predavanja: Ivo Maroević *Fenomen kulturne baštine i definicija jedinice građe*, Tatjana Aparac *Informacijske znanosti: temeljni koncepti i problemi*, Aleksandra Horvat *Zajedničko i posebno u stručnoj naobrazbi arhivista, knjižničara i muzeologa*, Predrag Pale *Tko su korisnici biblioteka, muzeja i arhiva u informacijskom društvu*, Jozo Ivanović *Arhivska teorija i tehnologija: promjene u konceptima* te Tihomir Milovac *Virtualni muzej*. Predavanja koja su obradila teme mogućnosti informacijske infrastrukture, posebno tehnološke podrške, promjene organizacije posla i uopće načina življenja, evaluacija elektroničkih izvora informacija i korištenje standarda održali su Zoran Bekić *Internet kao ideja i način življenja*, Nevenko Bartolinčić *Struktura CARNet mreže*, Predrag Vidas *Knjižnice kao pridružene članice CARNet mreže*, Ružica Vučić *Potrebe muzeja, knjižnica i arhiva za informatičkom infrastrukturom*, Maja Jokić *Evaluacija elektroničkih izvora informacija s korisničkog stajališta*, Dubravka Osrečki-Jakelić *Mogućnosti primjene bibliotečnog standarda u informatizaciji muzejske djelatnosti*.

U Zagrebu je 31. prosinca 1997. preminula gospođa Branka Hergešić, predsjednica Hrvatskoga bibliotekarskog društva od 1954. do 1958. godine i dobitnica Kukuljevićeve povelje 1968. godine. Gotovo cijeli svoj radni vijek provela je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, u kojoj je obavljala različite poslove, ali je ostala zapamćena po svom bibliografskom radu i radu u Odjelu nabave, koji je vodila od 1958. do umirovljenja 1969. godine. Zajedno s E. Veronom, J. Mišić i N. Dragičević izradila je prvu hrvatsku tekuću bibliografiju 1941. godine. Sudjelovala je u izradi tekućih bibliografija hrvatskoga tiska u četrdesetim i pedesetim godinama, te na pripremi hrvatske retrospektivne bibliografije. Bila je članica uredništva *Vjesnika bibliotekara Hrvatske* od 1955. do 1970. godine.

14. siječnja 1998., na svečanosti u Vijećnici Filozofskog fakulteta, prvi put je dodijeljena nagrada "Dr. Ljerka Markić-Čučuković" namijenjena najboljim studentima bibliotekarstva. Nagrada se sastoji od priznanja i novčanog iznosa od 3.000 kuna, a ove su je godine ravnopravno podijelile apsolventice Kristina Grošek i Jelena Mandarić. Nagradu je utemeljio dr. Frano Čučuković, u znak sjećanja na svoju pokojnu suprugu, dr. Ljerku Markić-Čučuković, voditeljicu Katedre za bibliotekarstvo od osnutka 1977. do 1985. godine. Nagrada će se dodjeljivati 14. siječnja svake godine, na rođendan dr. Markić-Čučuković najboljem studentu u protekloj školskoj godini.

Jelena Mandarić zahvaljuje u ime nagrađenih studentica. S lijeva na desno: Kristina Grošek, Jelena Mandarić, prof. dr. Ivo Maroević, prof. dr. Milka Jauk-Pinhak, dr. Frano Čučuković, prof. dr. Aleksandra Horvat

Zasebno su prikazani projekti: Jadranka Stojanovski *Nacionalni informacijski sustav knjižnica Hrvatske: nacionalna mreža za svjetsku mrežu* te Markita Franulić i Edin Zvizdić *Muzeji Hrvatske na Internetu*. Zlatko Mileusnić prikazao je proces obrade muzejske građe u Etnografskom muzeju.

Uz redovan program, Dragutin Katalenac prikazao je novi broj časopisa *Knjižničarstvo: glasnik Društva bibliotekara Slavonije i Baranje*, Ivan Kanić iz Narodne in univerzitetne knjižnice u Sloveniji prikazao je rad

na bibliotekarskom rječniku, a CARNet je premijerno prikazao svoj promocijski film *Tko je čovjek 21. stoljeća?*

Uoči seminara, 18. studenoga, Albert Novak održao je predavanje *Uvod u CARNet* kako bi sudionici dobili kratak pregled tehnologije Interneta i uvod u strukturu Hrvatske akademske i istraživačke mreže.

Seminar je bio popraćen izložbom knjiga u izdanjima HBD-a, NSK-a, Odsjeka za informacijske znanosti Filozofskog fakulteta, Naklade Benja, MDC-a i Lange & Springer. Njemački

izdavač Lange & Springer izložene je knjige poklonio knjižnicama.

Zaključci seminara potvrdili su izuzetno zanimanje sudionika za obrađene teme i potrebu daljnje suradnje putem predloženih projekata, stvaranja radnih grupa i neformalne komunikacije (raspravište na web stranici Seminara <http://pubwww.srce.hr/hbd/akm>).

Također je prihvaćen prijedlog organizatora da se seminar na istu temu održi sljedeće godine, ovaj puta u organizaciji Hrvatskoga državnog arhiva.

M. Willer

VIJEĆE ZA KNJIŽNICE

Konstituirajući sastanak Hrvatskoga knjižničkog vijeća održan je 13. siječnja 1998. godine. Sastanku su bili nazočni svi imenovani članovi: Marija Bajt, predstavnica Ministarstva kulture, Tatjana Aparac, Ivan Pehar i Dubravka Kunštek, predstavnici Hrvatskoga knjižničarskog društva, Mira Zovko, predstavnica Ministarstva prosvjete i športa, Predrag Pale, predstavnik Ministarstva znanosti i tehnologije i Juraj Lokmer, predstavnik

Rektorskog zbora visokih učilišta Republike Hrvatske, te Josip Stipanov, v. d. ravnatelja Nacionalne i sveučilišne knjižnice, ministar kulture Božo Biškupić, pomoćnica ministra Branka Šulc i savjetnica u Ministarstvu Ankica Janković. Rad sjednice pratile su novinarka Glasa Slavonije, HINA-e i Slobodne Dalmacije. Predsjednicom Vijeća izabrana je Dubravka Kunštek, predsjednica Hrvatskoga knjižničarskog društva.

Na drugoj sjednici, održanoj 22. siječnja 1998. godine, Vijeće je utvrdilo prijedlog Poslovnika o radu te za potpredsjednika izabralo Predraga Palea. Vijeće je, razmotrivši iz Zakona o knjižnicama proizašle obveze koje mu predstoje, dogovorilo pripremu programa rada, imenovanje povjerenstva Vijeća i rokove za donošenje pojedinih dokumenata.

A. Janković

OZNAČITELJ DIGITALNE GRAĐE (DOI)

Izješćuje Frode Bakken, predsjednik Norveškog bibliotekarskog društva

"Uspjeh digitalnog prometa u izdavačkoj djelatnosti ovisi o neprekidnoj pristupačnosti građe kupcima, neupitnoj vjerodostojnosti te građe i raznolikosti raspoloživih formata. Sustav DOI bit će važan dio tog uspjeha." Američka udruga izdavača, 1997.

Novi koncept DOI - označitelj digitalne građe, javio se posljednjih godina i zavređuje pažnju. Taj novi koncept treba vrednovati u kontekstu djelatnog i velikog razvoja tzv. "elektroničke trgovine". Europska komisija je nedavno naglasila važnost elektroničke trgovine u članku *Europska inicijativa u elektroničkoj trgovini* (COM (98) 157) (1): "Poticanjem konkurencije na jedinstvenom tržištu, elektronička trgovina već donosi duboke strukturalne promjene. Za stvaranje i obavljanje novih poslova bit će potrebne nove vještine. Glavni europski konkurenti već su odlučno ugrabili prilike koje nudi elektronička trgovina, u čemu, s velikim odmakom, prednjači SAD. Trgovina putem Interneta u mnogim zemljama članicama EU brzo nadoknađuje propušteno. Glede toga, Europa ima brojne specifične prednosti na polju tehnologije, sadržajne kreacije te lingvističke i kulturne raznolikosti. Isto tako, korištenje jedinstvene valute na najvećem svjetskom jedinstvenom tržištu snažan je poticaj prihvaćanju elektroničke trgovine u Europi. No vrijedi i obrnuto, jer elektronička trgovina može doprinijeti prihvaćanju eura kao jedinstvene valute."

Naravno, postoji velika razlika između traženja, naručivanja, eventualnog ispostavljanja računa i plaćanja komercijalne građe poput knjiga i CD-ova na mreži i traženja, naručivanja, ispostavljanja računa, plaćanja i dostave elektroničke robe, koje se u potpunosti obavlja putem mreže. U prvom slučaju, građa se dostavlja fizički, na tradicionalan način čak i ako se u početnoj fazi koristi mreža - a to se već često događa. U drugom se slučaju digitalno pohra-

njena građa stvarno dostavlja kupcu za nekoliko sekundi putem mreže. Koliko znamo, zasad su ti slučajevi vrlo rijetki.

Tu je u stvari i problem. Povjerenik Martin Bangemann (DG XIII), u svom je nedavnom govoru (2) u Međunarodnoj telekomunikacijskoj uniji (ITU) rekao: "Zadaća je stvoriti masovno tržište, a to zahtijeva jeftine proizvode, koji su jednostavni za upotrebu. U mnogo slučajeva to nije tako." U stvari, ogromne mogućnosti za trgovinu, posebice filmom i glazbom, nisu ostvarene. Također, građa utemeljena na tekstu i multimedija gdje je tekst bitna komponenta, mogu biti osnovom za znatan ekonomski razvoj. Postoje, međutim, neke zapreke ostvarenju tog cilja. U globalnom okruženju važno je stvoriti globalna rješenja za sve potencijalne prodavače, kupce (teoretski i dugoročno gledano, to su svi građani svijeta) i sve proizvode. Da bi se prešlo iz pokusne u proizvodnu fazu, mora se naći rješenje koje će utvrditi i osigurati identitet elektroničke građe i nadzor nad njihovim korištenjem.

Potrebno je razviti sustav koji može u praksi označiti sve postojeće i buduće elektroničke proizvode i koji može biti temelj za trgovanje na mreži. Mnogo je već učinjeno za ostvarenje tog cilja (3). Sustav poslovanja s elektroničkim autorskim pravima ili ECMS izrađen je kao tehnički napredno rješenje za obračun naknade za autorska prava u elektroničkoj trgovini. Posebno nam mogu biti relevantne informacije koje se tiču projekta *Imprimatur* Europske komisije. Cilj projekta je postizanje konsenzusa o trgovini pravima u informacijskom društvu (4). Smisao ECMS-a je stvaranje međunarodnog ustroja sustava koji međusobno surađuju.

Knjižnicama su dobro poznati sustavi kao što su ISBN i ISSN. Oni nisu nužno zastarjeli, ali nove potrebe traže i nove sustave i rješenja. DOI - označitelj digitalne građe, kao novi globalni sustav označivanja, inicirala su dva glavna sudionika na globalnoj izdavačkoj sceni: IPA - Međunarodna udruga izdavača (5) i STM - Međunarodna udruga znanstvenih, tehničkih i medicinskih izdavača (6). Autori

projekta DOI bili su Udruga američkih izdavača (7) u suradnji s Korporecijom za nacionalne istraživačke inicijative (SAD) (8).

Clj je povezati kupce s izdavačima, olakšati trgovinu i omogućiti razvoj sustava poslovanja autorskim pravima. Zajednički Odbor za informacijski označitelj, koji čine IPA i STM objašnjava: "Radovi i dijelovi radova koji se kupuju, prodaju ili kojima se pristupa putem digitalnih mreža moraju se označiti na međunarodno prihvaćen standardan način. Taj sustav označivanja omogućit će višestruke primjene kao što su elektronički sustav poslovanja autorskim pravima, naručivanje i izvršenje, praćenje, ispostavljanje računa i plaćanje, bibliografska kontrola i provođenje zakona.

Ovaj sustav već koristi više od 12 američkih i europskih izdavača kao dio pilot programa koji je započeo u srpnju 1997. Sustav je predstavljen 1997. na frankfurtskom sajmu knjiga. Međunarodna fondacija DOI, koja će voditi sustav DOI već je osnovana u Washingtonu, DC i Ženevi (9). Sustav DOI ima tri dijela: označitelj, adresar i bazu podataka. DOI označitelj sastoji se od dvije sastavnice. Prvi element ili prefiks daje informacije o izdavaču i ima mogućnost razvoja posebnih adresara izdavača u pojedinoj zemlji ili području, kao što je izdavaštvo, fotografija, glazba ili proizvodnja softwarea. Drugi element ili sufiks daje informacije o sadržaju. Prethodni sustavi za označivanje, kao što su ISBN i ISSN, mogu se koristiti u kombinaciji s novim sustavima, a DOI se može prilagoditi svim postojećim sustavima, pa i novima. Sufiks može označiti građu bilo koje veličine. Izdavač odlučuje o razini označivanja. Navedeni primjer preuzet je iz službene dokumentacije o DOI:

Prefiks	Sufiks
10.1002/(ISBN)0-471-58064-3.	

Detalniji opis može se naći na Web adresi (9). Uskoro će se i knjižnice morati sučeliti s izazovom novog sustava označivanja koji će najvjerojatnije postati dominantan sustav u izdavačkoj industriji. CDNL, Međunarodna udruga ravnatelja na-

cionalnih knjižnica već je osnovala odbor zadužen za ispitivanje uporabe označitelja DOI u nacionalnim knjižnicama.

1 <http://www.cordis.lu/esprit/src/ecomcom.htm>

2 8. rujana 1997: *Novi svjetski porijeklo za globalnu komunikaciju - potreba za međunarodnom pove-*

ljom <http://www.ispo.cec.be/infosoc/promo/speech/geneva.html>

3 Dobar pregled ovog rada može se naći u radu *Information identifiers in learned publishing* Normana Paskina (1997) 10, 135-156 vol. 10, no. 2, April 1997; te u radu *Identifiers and their role in networked in-*

formation applications Clifforda Lyncha

<http://www.arl.org/newsltr/194/identifier.html>

4 <http://www.imprimatur.alcs.co.uk>

5 <http://www.ipa-ue.org>

6 <http://www.stm.springer.de>

7 <http://www.publishers.org>

8 <http://www.cnri.reston.va.us/>

9 <http://www.doi.org>

NOVE PUBLIKACIJE

Knjižnice u mreži

Narodne knjižnice - suradnici u suvremenom informacijskom savezu

Suradnja među narodnim knjižnicama s jedne strane i informacijskim mrežama i programima suradnje znanstvenih knjižnica s druge, važno su sredstvo za oba suradnika pri sučeljavanju s izazovima informacijskog društva. Ova publikacija

izvještava o rezultatima i strategijama izloženim na tri nacionalne konferencije koje je organizirao Njemački bibliotekarski institut: o stanju i planiranju umrežavanja narodnih knjižnica; novim mrežnim uslugama i programima suradnje znanstvenih knjižnica, te o nekoliko trenutno aktivnih projekata i programa suradnje u Njemačkoj.

Naručuje se na adresi (samo na njemačkom):

Deutsches Bibliotheksinstitut,
Abt. Publikationen/Vertrieb,
Alt-Moabit 101A,
10559 Berlin

Fax: +49 303 907 7100

E-mail: vertrieb@dbi-berlin.de (cijena: 22 DM)

KULTURA

Pisci stvaratelji europske svijesti

DGX Europske komisije, prveo je kraju svoj evaluacijski proces zadnjim pozivom za sudjelovanje u programu *Ariane* za knjige i čitanje. Jedan je od uspješnih projekata *Pisci stvaratelji europske svijesti*. Program je razvila Okružna knjižnica u Val d'Oise i časopis *Légendes*. Europski partneri su Stadtbücherei Düsseldorf, Comune di Brescia Biblioteca Queriniana i fondacija Joseph Karoly u Budimpešti.

Putujuća izložba sadrži kratak prikaz Europe sa zemljopisnim kartama i predstavlja 16 pisaca 20. stoljeća. To su: Fernando Pessoa, Walter Benjamin, Stefan Zweig, James Joyce, Romain Rolland, George Orwell, Stig

Dagerman, Vassilij Grossman, Ivo Andrić, Georges Sféris, Denis de Rougemont, Primo Levi, Elias Canetti, Gustav Herling, Jorge Semprun i Vaclav Havel.

Izložba obuhvaća knjige i audiovizualnu građu. Informacijski bilten izložbe bit će preveden na njemački, talijanski i mađarski. Posebno izdanje časopisa *Légendes* sadrži prikaze pisaca, neke originalne tekstove i opsežnu bibliografiju.

Okružno vijeće Val d'Oisea organiziralo je otvorenje izložbe u Royumont Abbey, istodobno s održavanjem seminara koji je vodio francuski filozof Alain Finkielkraut. U svibnju i lipnju 1997. publika u Val d'Oiseu mogla je prisustvovati i koncertu

kojim je predstavljena glazba skladana u Terezinu u razdoblju 1943.-1944., te filmskom festivalu. Francuska postava izložbe trenutno se prikazuje u knjižnicama, na sveučilištima i fakultetima širom zemlje. U ožujku 1998. bit će postavljena na Sources d'Europe u Parizu. Organizirat će se i predavanja, razgovori i seminari.

Više informacija i materijala može se dobiti na adresi:

Ms Françoise Danset,
Conseil Général du Val d'Oise,
Bibliothèque Départementale,
8 Avenue du Générale Shmitz,
F-95300 Pontoise, France.
Fax: +33 130 305 400,
e-mail: danset@cg95.fr

Prev. Damir Pavelić

MEDUNARODNA ZBIVANJA

■ Europska je komisija u Službenom listu C6 10. siječnja 1998. objavila natječaj za kulturne razvojne programe. Rok za prijavu je 1. ožujak 1998. Financijsku je pomoć Komisija namijenila umjetničkim i kulturnim programima s europskom dimenzijom, programima kojima se u javnosti jača svijest o kulturnoj baštini i koji joj omogućuju lakši pristup, kooperativnim programima i programima europskih krovnih organizacija koje dje-

luju u području umjetnosti, kulture i kulturne baštine. Prijave na natječaj moraju se odnositi na programe čiji je cjelokupan proračun veći od 100.000 ECUja. Programi moraju započeti 1998. godine, ne smiju biti usmjereni na stvaranje dobiti ili već biti financirani u sklopu kojeg drugog projekta. Obrasci za prijavu i upute mogu se dobiti na sljedećim adresama:

Mr A. Bouratsis, DG X.C.4 (L102-3/25), European Commission,

Rue de la Loi/Wetstraat 200, B-1049 Brussels (programi kulturne baštine)

Ms E. Varese, DG X.C.5 (L102-4/25), European Commission, Rue de la Loi/Wetstraat 200, B-1049 Brussels (kulturni i umjetnički programi)

■ Nedavno je objavljen izvještaj o rezultatima projekta EQLIPSE (*Vrednovanje i vrsnoća knjižničnih službi: sustav za Europu*), jednog od projekata koji je financirala Europska ko-

misija u sklopu svojega Knjižničnoga programa. Cilj je projekta, u kojemu je sudjelovalo deset europskih partnera u razdoblju od veljače 1995. do ožujka 1997., bio izrada i testiranje softwera koji sadrži pomagala za mjerenje vrsnoće izvedbe pojedinih knjižničnih službi i poslovanja u skladu s normama ISO 9000 i nacrtom ISO 11620. Projekt bi morao pomoći pri donošenju odluka potrebnih za vođenje svih vrsta knjižnica. Projektno istraživanje i preporuke za daljnje djelovanje u ovom području iscrpno su prikazani u izvještaju pod naslovom *Evaluation and Quality in Library Performance: System for Europe Final Project Report*, koji su pripremili P. Brophy, Z. Clarke, A. MacDougall, J. O Farrell, J. Williams i P. Wynne. 89pp. Cijena 25 £

Europski centar za parlamentarna istraživanja i dokumentaciju (CERDP/EPCRD)

Europski centar za parlamentarna istraživanja i dokumentaciju (ECPRD - European Center for Parliamentary Research and Documentation / CERDP - Centre Européen de Recherche et de Documentation Parlementaires) osnovan je 1977. godine u Beču, pod pokroviteljstvom Europskog parlamenta i Vijeća Europe. Riječ je o međunarodnoj mreži parlamentarnih knjižnica i istraživačkih službi koje svojim radom pospješuju kontakte i prosljeđuju potrebne informacije dužnosnicima parlamenata.

Osnovna zadaća Centra jest razvoj i unapređenje suradnje između parlamenata, a glavni je cilj promicanje demokracije u svim zemljama Europe. Pritom odlučujuću ulogu imaju upravo *razmjena informacija*, te uska suradnja informacijsko-dokumentacijskih servisa i knjižnica koje postoje pri svakom parlamentu.

Članovi Europskog centra za parlamentarna istraživanja i dokumentaciju su Europski parlament, Vijeće Europe, Skupština Zapadno-europske unije, te svi parlamenti zemalja članica Europske unije i Vijeća Europe, kao i specijalni gosti Vijeća Europe.

Centar zasada broji 40 zemalja članica i četiri zemlje sa statusom specijalnog gosta. Parlamenti izvan Europe koji žele sudjelovati u radu Centra su dobrodošli; jedan od takvih primjera jest i Congressional Research Service (CRS) američke Kongresne knjižnice, koji vrlo aktivno pridonosi radu Centra.

Svaki parlament, ako je član navedenih asocijacija, odabire svog pred-

stavnika, tzv. *korespondenta*, koji ga zastupa pri Centru. Korespondent je zadužen za usku suradnju s Centrom, prati njegov rad, pohađa seminare, a informacije prosljeđuje svom parlamentu. Uspješan rad ovog Centra uvelike ovisi o uspješnoj suradnji i komunikaciji korespondenata i Centra.

Centar organizira za korespondente oko šest seminara godišnje s raznovrsnom tematikom; dosada se govorilo o temama iz područja zakonodavstva i makroekonomije, o Internetu, knjižnicama i tezaurusu, zatim o stupnju informatizacije parlamenata diljem Europe te o odnosima s javnošću i o parlamentarnoj proceduri.

Nakon seminara objavljuju se izvješća s rezultatima zajedničkog rada korespondenata i donijetim zaključcima. Pod okriljem EPCRD-a, a na inicijativu pojedinog parlamenta, moguće je provesti i specifična istraživanja s tematikom od zajedničkog interesa, koja se u obliku upitnika na određenu temu šalju korespondentima svih parlamenata, a njihovi odgovori se objavljuju kao komparativne studije.

Hrvatska je ulaskom u Vijeće Europe u studenom 1996. godine postala 40. članicom Europskog centra za parlamentarna istraživanja i dokumentaciju, a predstavlja je, kao korespondent, Branka Martinčić, voditelj Informacijsko-dokumentacijske službe i knjižnice Hrvatskoga državnog sabora.

U 1997. godini Centar je održao godišnji sastanak korespondenata u Belgiji i sljedeće seminare:

- *Parlamenti na mreži II*, Nizozemska
- *Radne grupe za makroekonomska istraživanja*, Češka
- *Tisak i parlamenti*, Švedska
- *Uloga parlamentarnih službi u donošenju državnog proračuna*, Poljska
- *Radne grupe za makroekonomska istraživanja*, Belgija
- *Obuka za dužnosnike parlamentarnata Srednje i Istočne Europe*, Rumunjska
- *Radne grupe za tehnologiju informacije i komunikacije*, Italija
- *Simplifikacija zakonodavstva*, Italija
- *Pomoć pri usvajanju smjernica Europske unije u državno zakonodavstvo*, Belgija

Detaljne informacije o radu Europskog centra za parlamentarna istraživanja i dokumentaciju mogu se dobiti kod korespondenta.

B. Martinčić

■ Tijekom posljednje tri godine Hrvatska je uključena u međunarodni projekt kojemu je cilj izraditi CD-ROM o glazbenim društvima gradova bivše Austro-Ugarske. Na projektu radi grupa muzikologa predvođena dr. Cornelijom Szabo-Knotik, asistenticom na bečkoj Hochschule für Musik und darstellende Kunst. Koordinator za Zagreb je akademik Koraljka Kos, a suradnice su joj Nada Bezić i Snježana Miklaušić-Čeran. Zastupljeni su i gradovi Prag, Brno, Bratislava, Budimpešta, Ljubljana, Trst i Lavov. Koordinatorici su vršni muzikolozi, ali nitko od njih nije imao iskustvo u radu na CD-ROM-u. Početna faza obuhvatila je istraživanje građe i unos u bazu podataka. Upravo pri kreiranju baze (na čemu se radilo više od šest mjeseci) zagrebačka je ekipa inzistirala na bibliotekarskim pravilima pri navođenju izvora. Naime, obje su suradnice muzikolozi i školovane bibliotekarke, a taj je sretan spoj uvelike pridonio razvoju projekta. Znanstvenici muzikolozi navikli su doduše na korektnost pri citiranju, ali strogo bibliotekarskih pravila ipak im je bila strana.

Za potrebe projekta zagrebačka ekipa istražila je vrlo raznoliku građu u knjižnicama, arhivima i muzejima. Sakupila je više od tristo likovnih priloga za CD-ROM te napravila tzv. sekvencu - prikaz amaterskih glazbenih društava u Zagrebu u razdoblju 1868.-1920. Rad na sekvenci nalikovao je sastavljanju scenarija za dokumentarnu polusatnu televizijsku emisiju.

U sadašnjoj fazi projekta svi su suradnici pri kraju izrade sekvence o svojem gradu, a sljedeći će korak biti predstavljanje prikupljenih podataka prema temama, npr. repertoar, glazba i politika, jubileji itsl. Sudionici projekta sastaju se polugodišnje, uvijek u drugom gradu i državi. Projekt su predstavili i na kongresu Međunarodnog muzikološkog društva u Londonu, od 14. do 20. kolovoza 1997. Posljednji je sastanak bio u Trstu u sklopu simpozija *Culture-communication-technology* od 16. do 18. listopada 1997. Austrijski i talijanski predavači na simpoziju ponukali su suradnike projekta na temeljna promišljanja metodologije rada na novim medijima. Zbog premalo iskustva suradnici su teško našli odgovore na pitanja o prednosti Interneta pred CD-ROM-om i obrnuto. Naime, sam CD-ROM izrađuje ekipa kompjutorskih stručnjaka u Beču koji žele znati odgovore na to i slična pitanja, poput na primjer, koje će boje biti pozadina slika na CD-ROM-u ili kojim tempom se izmjenjuju slike. Razmišljalo se i o pa-

raleli knjiga-izložba-CD-ROM. Nije li i kod knjige nesigurna budućnost njezina čitanja, ta i ona se može listati i čitati s raznih strana i smjerova? Odnosno ne nalikuju li kratki tekstovi uz slike na CD-ROM-u legendama uz izložke?

Kako bi se ispunio jedan od osnovnih uvjeta znanstvenosti, navođenje izvora, a istodobno CD-ROM učinio dovoljno pristupačnim korisnicima, zaključeno je da će se uz CD-ROM izraditi i katalog s podacima iz baze podataka. Naravno, ne radi se o klasičnom katalogu, već o bazi koja će biti pristupačna na Internetu. Dovođenje CD-ROM-a predviđa se za lipanj 1998. godine.

N. Bezić

■ Na adresi TFPL Ltd. našli smo obavijest o rezultatima dva istraživanja koje je ova tvrtka provela 1997. za potrebe Britanske knjižnice. Prvo je istraživanje trebalo pokazati kako informacije utječu na odlučivanje u osiguravajućem poslu. Zbog sadašnje relativne recesije u osiguravajućem poslu, tvrtke koje se bave osiguranjem razmišljaju trebaju li doista imati knjižnicu u poduzeću.

Rezultati istraživanja pokazali su da:

73% osoba koje su koristile usluge Informacijskog centra/službe u poduzeću vjeruju da su dobili vrijedne informacije, a 61% misli da su dobili vrlo vrijedne informacije.

Većina (69,1%) osoba na voditeljskim poslovima same traže informacije. Samo 16,2% taj posao povjera tajnicima, a ostali stručnjaku za taj posao.

Najčešće se traže informacije o stanju u tvrtkama i o poslovima klijenata. U traženju informacija namještenici se pretežno oslanjaju na interne službe i datoteke te kolege.

Najvažnijim pozitivnim doprinosom informacija djelatnosti poduzeća smatra se pomoć pri odlučivanju o novim djelatnostima poduzeća. Zatim slijedi pomoć u tekućim poslovima i djelatnostima te ispitivanje novih mogućnosti koje će pomoći organizaciji da donese dobre odluke i izbjegne rasipanje vremena i ljudskog rada.

46% donesenih odluka izmijenjeno je na temelju primljenih informacija.

91% svih ispitanika smatra da su informacije dobivene u Informacijskom centru/službi rezultirale donošenjem boljih odluka.

82% svih ispitanika vjeruje da ih je dobivena informacija učinila sigurnijima u oblikovanju odluka ili preporuka.

Utvrđene su male razlike u načinu korištenja informacija između onih koji odlučuju i onih koji ne odlučuju, ali su svi ispitanici potvrdili važnost traženja i dobivanja informacija iz različitih izvora pri odlučivanju.

Drugo se istraživanje na malom broju ispitanika bavilo utjecajem informacija na odlučivanje u državnim službama i provedeno je 1996. Ispitanici su zamoljeni da se osvrnu samo na jednu odluku i s njima nije obavljen kasniji razgovor, koji bi pomogao da se utvrdi zašto su ispitanici odabrali baš određen način dobivanja informacije. Uzevši u obzir opisana ograničenja, istraživanje je osvijetlilo temeljnu ulogu informacija u državnim tijelima i različitost traženja informacija u području u kojem se odlučivanje zasniva na dogovaranju i savjetovanju, a odluke su često izuzetno složene i ovisne o mnogim utjecajima, a donositelji odluka uglavnom su iskusni korisnici informacija.

Iako su istraživanjem prikupljene zanimljive i korisne informacije, mora se imati na umu i utjecaj političkih i tehnoloških promjena na dostavu informacija i uzorak korisnika. Način dostave informacija mijenja se u državnim tijelima radikalno i brzo, a istraživanje je provedeno prerano da bi moglo u potpunosti odraziti nedavne promjene i razvitak. Nadalje, uzorak je premalen da bi se mogao smatrati reprezentativnim za korištenje informacija u državnim tijelima. Ispitanici su, međutim, bili državni službenici na visokoj i srednjoj razini, sa značajnim iskustvom u državnim odjelima. Njihovi odgovori doprinijeli su razumijevanju načina na koji se traže informacije u toj zajednici koja je svjesna važnosti informacija i dopuštaju stoga da se postave početne hipoteze:

- donošenje odluka u državnim tijelima složeno je i počiva na zajedničkom iskustvu, vanjskim i unutarnjim kontaktima kao i vanjskim i unutarnjim izvorima informacija. Velik broj odluka tiče se unutarnjeg poslovanja i većinu traženih informacija može se dobiti samo iz "unutarnjih" izvora. Ti su "unutarnji" izvori i "korporativno pamćenje" zato izvori od temeljne važnosti, a dotok informacija u "korporativno pamćenje" složen i teško se može pratiti. Kad se radi o "vanjskim" informacijama koje su korištene u odlučivanju, one su često višekratno obrađene prije nego što ih dobije osoba koja odlučuje, koja zato često i ne zna njezin izvor.
- zadaća traženja informacije ne povjerava se nužno drugoj osobi,

a kad se to ipak čini, vjerojatnije je da se traženje povjerava kolegi nego osoblju.

- osobe koje donose odluke vjeruju informacijama koje dobiju iz odabranih izvora i svjesni su da im informacija pomaže pri odlučivanju i uvjerenju da su dobro odlučili. Isto tako ispitanici smatraju da informacije utječu na djelatnost odsjeka pri odlučivanju o idućim koracima i sprečavaju rasipanje vremena i snage.
- osobe na višim i srednjim mjestima u hijerarhiji ne odabiru informacije prema izvoru i granica između "unutarnje" i "vanjske" informacije nije jasna. Ispitanici ne prave razliku između informacije koju su dobili u knjižnici i one iz drugih izvora.
- iako je bilo teško izmjeriti izravno korištenje usluga Informacijskog centra zbog činjenice da se odluke donose savjetovanjem, ispitanici su pokazali da su svjesni njegove uloge u procesu prikupljanja informacija.

Više pojedinosti o ta dva istraživanja mogu se dobiti na adresi TFPL-a: <http://www.tfpl.com/>

■ Na Internetu se na adresi camile@mmu.ac.uk pojavilo zanimljivo raspravište. Raspravlja se o pitanjima knjižničnog poslovanja i vođenja knjižnica u Europi. Žele se iskoristiti europska iskustva u promicanju istraživanja i primjene informacija i pomagala koji podupiru donošenje odluka u cijeloj knjižničarskoj zajednici u Europi. Knjižničari mogu izmjenjivati obavijesti i ideje, razmatrati i razvijati zajedničke pristupe, utvrditi područja koja treba normirati i pokazati primjene različitih programskih rješenja. Raspravište omogućuje diseminaciju obavijesti onima koji žele steći ili povećati svoje znanje. Potiče se i sudjelovanje stručnjaka izvan Europe.

Teme o kojima se raspravlja jesu: odlučivanje, upravljanje, mjerenje vrsnoće službi, kriteriji vrsnoće izvedbe, "benchmarking", pomagala za upravljanje i vođenje poslovanja, izvedbeni informacijski sustavi i sustavi koji podupiru odlučivanje. Od sudionika se očekuje da pišu o vlastitim relevantnim iskustvima, postavljaju pitanja odnosno traže obavijesti, prosljeđuju relevantne poruke iz drugih raspravišta, oglašuju skupove, konferencije i radionice od interesa za članove, šalju izvještaje o konferencijama i sažetke konferencijskih radova kao i podatke o korisnim knjigama, člancima, web adresama itsl.

Web adresa:

<http://www.dmu.ac.uk/~camile>

■ Gradska knjižnica je 8. prosinca 1997. godine proslavila 90. obljetnicu svoga rada. Svečanosti pod pokroviteljstvom Gradskog poglavarstva grada Zagreba bili su nazočni, među ostalima, pročelnik Gradskog ureda za kulturu Mladen Čutura, zagrebačka dogradonačelnica Dorica Nikolić, te brojni uglednici iz kulturnog i političkog života Zagreba. Mladen Čutura je u svom govoru Knjižnici zaželio sretan rođendan i u ime zagrebačke gradonačelnice Marine Matulović-Dropulović, a čestitkama se pridružio, tom prigodom imenovan kum knjižnice, akademik Dragutin Tadijanović.

Bard hrvatske poezije i "vršnjak" Gradske knjižnice, njezin dugogodišnji korisnik, kulturni suradnik i podupirač, knjižnici je darovao bibliofilsko izdanje reprodukcije svog rukopisa *Dani djetinjstva*, a svoju zahvalu za kumstvo Tadijanović je nadopunio i kazivanjem svojih pjesama.

Ravnateljica Knjižnica grada Zagreba Anka Katić-Crnković osvrnula se na povijest Knjižnice koja danas ima 68 tisuća korisnika i 300 tisuća svezaka, uvodi suvremene oblike rada, obrađuje knjige za cijeli grad i stoga ima ne samo značajan kulturni trag u prošlosti već i veliku ulogu kao kulturna ustanova metropole, Zagreba.

Dramski umjetnik Zlatko Crnković čitao je ulomke iz tekstova Josipa Horvata i Pavla Pavličića o Gradskoj knjižnici, a Ansambl za ranu glazbu *Minstrel* izveo je pet skladbi renesansnih majstora.

Za svesrdnu suradnju i nesebičnu potporu Knjižnicama grada Zagreba, kulturnim i javnim ustanovama te zaslužnim pojedincima dodijeljene su Zahvalnice, a djelatnicima Knjižnica grada Zagreba Priznanja za razvoj i promicanje struke.

Potom je otvorena izložba *Tri doma Gradske knjižnice 1907. - 1997.* kojom je promoviran izložbeni prostor Kupole, a tema je bila prikazati povijest i razvoj KGZ, Gradske knjižnice.

Uz 90. obljetnicu svog djelovanja Knjižnice grada Zagreba promidžbeno su tiskale *Vodič Knjižnica grada Zagreba*, prigodne označivače knjiga kod čitanja (bookmarkere) i bedževe, te tri bibliografska popisa djela iz fonda Gradske knjižnice: *Zagreb, Knjižnice i čitaonice u hrvatskoj književnosti* i *Božićnica Gradske knjižnice*.

Osim Gradske knjižnice, obljetnice rada i javnog djelovanja 1997. go-

dine proslavile su i Knjižnica Božidara Adžije (70. obljetnicu), Knjižnica Tina Ujevića (50. obljetnicu), i Knjižnica "Savski Gaj" u Novom Zagrebu (40. obljetnicu).

Lj. Sabljak

■ Knjižnica grkokatoličke biskupije u Križevcima koja čuva više od 5000 knjiga i rukopisa nastalih u razdoblju od 15. do 20. stoljeća, bila je sve do nedavno široj kulturnoj javnosti posve nepoznata. U posljednjih godinu i pol dana došlo je do značajnih pomaka u rasvjetljavanju njezine vrijednosti, a najznačajniji korak u predstavljanju tog vrijednog knjižničkoga blaga javnosti zbio se krajem 1997. godine. Tada je, naime, križevački ogranak Maticе hrvatske, predvođen svojom predsjednicom mr. Renatom Husinec, izdao kalendar s nesvakidašnjom temom: *Knjižno blago grkokatoličke biskupije u Križevcima*. Kalendar posvećen jednoj knjižnici doista je rijetkost u našem izdavaštvu te vrste pa zato mislimo da je vrijedan da ga se поближе opiše, a time i prikažu nova saznanja o starom knjižnom fondu križevačke biskupijske knjižnice.

Raskošno opremljen, kalendar nam predstavlja 13 reprezentativnih knjiga iz ove knjižnice (za 12 mjeseci te naslovnicu). Uz fotografije Zvonka Atletića te likovnu opremu Alfreda Pala, posebnu vrijednost kalendaru, a nama obilje novih obavijesti o odabranim knjigama, donijeli su popratni napisi uz fotografije svake knjige, što su ih napisali eminentni stručnjaci: prof. dr. Josip Bratulić (koji je napisao uvodnik osvrnuvši se na povijest grkokatolika u Hrvatskoj uopće, a onda i same knjižnice), prof. dr. Mate Križman (koji je iscrpno opisao većinu knjiga), prof. dr. Stjepan Damjanović (stručnjak za staroslavensku baštinu) te prof. dr. Adalbert Rebić (teolog i bibličar, stručnjak za hebrejski jezik). Upravo zahvaljujući njihovim tekstovima, ovaj kalendar mnogi proglašuju malom knjigom jer je po svojoj opremljenosti, i likovnoj i tekstualnoj, premašio potrebe jednog kalendara. Evo što je nova ovaj "kalendar-knjiga" donio zainteresiranim za knjižno blago hrvatskih grkokatolika, te za staru hrvatsku knjižnu i rukopisnu građu uopće.

Naslovnu stranicu kalendara rese raskošne stranice *Pontifikala* (biskupskog obrednika), rukopisa iz 1433. godine čiji je odlično sačuvan

latinski tekst ukrašen nizom ilustracija i oslikanih inicijala.

Za mjesec siječanj kalendar donosi tek nedavno otkriven pravi biser križevačke knjižnice, inkunabulu izdanu u Bāselu 1485. godine. Tu je inkunabulu, prilikom odabira knjiga za kalendar, u prosincu prošle godine pronašao Željko Vegh, voditelj Raritete zbirke zagrebačke Gradske knjižnice. U knjizi su zajedno uvezana tri djela monaškoga pisca Cassianusa, a prema popisima inkunabula, Križevci su stoti grad u svijetu koji je posjeduje.

Sljedeća knjiga u kalendaru još je rjeđa. Radi se o tzv. *Zagrebačkom misalu* (latinskome misalu prilagođenom obredu u zagrebačkoj biskupiji), tiskanom 1506. u Mlecima, a koji je rijetkost upravo stoga jer su se takvi misali tiskali samo za potrebe zagrebačke biskupije. Za mjesec ožujak odabrana je knjiga hrvatskoga latinističkog pisca Ianus Pannoniusa (Ivana Česmičkog), čija su četiri naslova (iz 1513., dva iz 1522., te iz 1523.) zajedno uvezana u knjigu. Još jedan primjerak ranoga tiskarstva je i latinski prijevod spisa grčkoga životopisca Plutarha, izdanoga u Mlecima 1516. godine.

Zasigurno vrlo star, no nažalost neutvrđene godine nastanka, rukopisni je liturgikom-sluzbenik, pisan staroslavenskom ćirilicom na ukrajinskostaroslavenskom jeziku,

čiju fotografiju također donosi kalendar.

Ostale knjige predstavljene kalendarom iz 18. su stoljeća. Od vjerskih su knjiga među njima još *Biblia Hebraica*, izdana u Frankfurtu n/M 1716., pisana hebrejskim pismom, te *Missale Romanum Slavonico idiomate*, tzv. *Karamanov misal* (prema njegovu priređivaču, Zdraninu Mateju Karamanu), izdan 1741., pisan hrvatskom glagoljicom.

Da križevačka grkokatolička knjižnica obuhvaća, osim vjerske i građu s područja znanosti, dokaz su: *Physica* Josephija Zanchija (Beč 1748.), *Ludolfijeva povijest, zemljopis i prirodopis Etiopije* (Frankfurt n/M 1791.) te njemački prijevod francuskoga popularnoga priručnika *Mathematische Werck-Schule* Nicolausa Biona (Nurnberg 1741.). Sve te tri znanstvene knjige donose i velik broj precizno izrađenih ilustracija.

Kalendar zaokružuju dva djela hrvatskih autora: Matije Petra Katančića (*De Istro eiusque adcolis commentatio*, Budim 1798.) i Franje Glavinica (*Cvit svetih*, Budim 1702.).

Ovim izborom knjiga predstavljениh kalendarom Matice hrvatske ogranka Križevci pokazalo se i slikom i riječju da knjižnica grkokatoličke biskupije u Križevcima doista ima što pokazati. No, otvara se i pitanje što bi se tek moglo istaknuti i objelodaniti kad bi se knjižnica uredila, pogotovo imajući na umu da prema katalogu izrađenom prije pedesetak godina, knjižnica ima još velik broj vrijednih djela (na popisu je još jedna inkunabula, pedesetak knjiga iz 16. stoljeća, sedamdesetak rukopisa te brojna stara nedatirana liturgička djela) koja zbog neuređenosti nažalost nije moguće pronaći na policama. Stoga je ovaj značajan korak križevačke Matice hrvatske, osim što je i lijep primjer koliko Matica može suradnjom pomoći knjižnicama, ujedno i poziv bibliotekarima, a i svim ostalim stručnjacima koji mogu pomoći, da se ova knjižnica što prije uredi i time dovede u stanje koje njezina vrijednost i zaslužuje.

Tome se novom podvigu svi nadamo, očekujući da hrvatski mozaik stare knjižne baštine uređenjem ove knjižnice bude upotpunjen još jednim biserom.

S. Čepek

■ Skromno, ali svečano, 29. 12. 1997. ponovno je za korisnike otvorena narodna knjižnica u Oroslavju. Knjižnica djeluje u sklopu Otvorenog sveučilišta, a s obzirom na to da je Oroslavju vraćen status grada, uskoro

se očekuje njezino preimenovanje u Gradsku knjižnicu.

Postojeći prostor od cca 65 četvornih metara ureden je sredstvima Ministarstva kulture i grada Oroslavja. Iako nedostatan prema Standardima za narodne knjižnice u Republici Hrvatskoj, prostor je suvremenom opremom dobio naznake funkcionalnih cjelina za sve uzraste korisnika, od predškola do odraslih. Fond knjiga je zasad cca 3.000, no zapošljavanjem knjižničara nabava se intenzivirala, a slijedi i organiziranje kulturno-animatorskih akcija.

Ohrabruje spoznaja da su čelnici Oroslavja svjesni kako ovaj prostor što prije treba zamijeniti prikladnijim, većim. U gradu djeluju vrtić, dvije osnovne i jedna srednja škola, što svakako obvezuje.

A. Grošinić

■ Petnaestog siječnja 1998. g održana je u varaždinskoj gradskoj knjižnici svečanost obilježavanja 160. obljetnice utemeljenja *Društva narodnog*, poznatijeg pod imenom *Ilirska čitaonica*, danas Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" Varaždin. Veliki jubilej pod pokroviteljstvom Ministarstva kulture Republike Hrvatske počastili su ugledni gosti: Branka Šulc, pomoćnica ministra kulture i izaslanica pokrovitelja, župan Varaždinske županije Marijan Mlinarić, gradonačelnik Varaždina Hrvoje Vojvoda, predsjednica HBD-a Dubravka Kunštek, ravnatelj knjižnica i knjižničari iz Zagreba, Zadra, Karlovca, Bjelovara, Koprivnice te brojni Varaždinci.

Za uvod u svečanost pročitan je nadahnut *Poziv* Metela Ožegovića upućen varaždinskoj domoljubnoj javnosti 15. siječnja 1838. godine za osnivanje *Društva narodnog*, prve čitaonice narodnog preporoda u tadašnjoj Hrvatskoj.

Ravnatelj Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" u prigodnome govoru ukratko je ocrtao povijesni put današnje suvremeno uređene i organizirane knjižnice.

Današnja Gradska knjižnica s pravom se smatra nasljednicom *Narodne čitaonice* iz 1838. godine. Nastala je 1947. godine ujedinjenjem fondova Hrvatske čitaonice, Gradske pučke knjižnice i knjižnice Radničkoga kulturno-umjetničkoga društva "Sloboda". Od toga vremena djeluje kao samostalna kulturna ustanova Varaždina, a danas obavlja knjižničarske usluge za Grad Varaždin i širi prostor sjeverozapadne Hrvatske. Djelatnost ustanove ostvaruju stručni djelatnici visoke opće i stručne naobrazbe, a

raznovrstan i bogat fond broji više od 120.000 svezaka knjiga i druge građe. U knjižnicu je upisano više od 9.000 članova, gotovo svaki peti žitelj Varaždina, a godišnja posudba premašuje 200.000 knjiga. Informatička podrška i računala koriste se za sve poslove upotrebom vlastitog računalnog programskog paketa METEL. Korisnicima su na raspolaganju računala za mreže CARNet i Internet, te za CD-ROM. U najskorije će vrijeme datobaza knjiga biti dostupna on-line preko CARNeta i HPT Interneta korisnicima u Hrvatskoj i svijetu, a već sada se na računalnim mrežama mogu pretraživati WEB stranice.

Svečanost 15. siječnja 1998. godine imala je i dodatno značenje. Okončani su složeni građevinski i obrtnički radovi uređenja spremišta knjiga započeti još 1995. godine. Gradska knjižnica danas raspolaze suvremeno uređenim i opremljenim prostorom što ne zaostaje za knjižnicama europskih gradova. Na površini od 1.000 četvornih metara organizirana je cjelokupna djelatnost s dvije čitaonice, dvoranom slobodnog pristupa sa 30.000 knjiga, prostorijama za obradu građe, administraciju i upravu, pristupom za invalidne osobe te spremištima u kojima je pohranjeno 65.000 knjiga.

Ulaganja u obnovu i uređenje u posljednje tri godine iznose 1,3 milijuna kuna, od čega je Grad Varaždin osigurao 60%, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske 30%, a Gradska knjižnica iz vlastitih sredstava oko 10%. Izvedbene projekte izradilo je poduzeće CONING Varaždin, kao i radove u prostoru dvorane i čitaonice 1995. godine. Sanaciju i adaptaciju spremišta knjiga izvelo je 1997. godine poduzeće FORMA Varaždin sa svojim kooperantima. Iako je adaptacija prostora veliki dobitak za djelatnike i korisnike knjižnice i za sve žitelje Varaždina, očigledno je da se potrebe korisnika u informacijskom društvu 21. stoljeća neće moći ostvarivati u sadašnjem prostoru. Stoga je temeljna pretpostavka uspješnog razvitka knjižnice izgradnja zgrade za potrebe knjižničarsko-informacijske djelatnosti, čimbenika kulturno-obrazovnog napretka Grada Varaždina i Varaždinske županije u trećem mileniju čovječanstva.

Značajna obljetnica obilježena je i tiskanjem *Vodiča*, snimanjem videozapisa, a u pripremi su tiskanje monografije *Varaždin u knjižnici*, obnova i proširenje Odjela za djecu, utemeljenje ogranka Gradske knjižnice Banfica i Odjela strane literature, tiska i časopisa s kompjuterskom radionicom, te brojna prigodna predavanja, književni razgovori, pred-

stavljanje novih knjiga, izložbe i multimedijски programi. Od 4. do 7. studenoga 1998. godine održat će se međunarodno savjetovanje *Knjižnice europskih gradova u 21. stoljeću*, a krajem godine obilježiti će se 40. obljetnica Odjela za djecu, objaviti CD-ROM datobaze fonda i zbirki Gradske knjižnice te prikazati idejni projekt nove zgrade s prijedlogom lokacije.

M. Kraš

■ Nova narodna knjižnica i čitaonica Vojnić registrirana je 19. siječnja 1998. godine. Knjižnica je samostalna, u vlasništvu je općine Vojnić, a nalazi se u Domu kulture Petar Svačić. U 75 četvornih metara smješteno je oko 8.000 svezaka knjiga, mala čitaonica s televizorom i videom. Nabavljen je i kompjuter i nakon obučavanja knjižničara započet će obrada knjiga u programu CROLIST. U knjižnici rade dva knjižničara, a otvorena je svakog dana od 7,30 do 17,30 sati.

N. Eleta

■ U nazočnosti brojnih gostiju i uzvanika otvorena je 5. veljače 1998. godine Hrvatska knjižnica Općine Hercegovac kao nastavljatelj bogate tradicije Hrvatske čitaonice u Hercegovcu, osnovane još 1925. godine. Hrvatska čitaonica bavila se, a i danas se bavi folklorom, promicanjem mjesne kulture pa i pisane riječi, ali na amaterskoj osnovi. Osnivanjem ove knjižnice želimo knjižničarsku djelatnost u Hercegovcu unaprijediti, odvojiti knjižničarstvo od folkloru i drugih oblika kulture koji nisu neposredno vezani uz knjigu.

Na sastancima u Ministarstvu kulture naglašavano je kako u novoustrojenim općinama treba osnivati knjižnice. Ministarstvo je to prihvatilo kao svoj razvojni program te unijelo i u Zakon o knjižnicama. "Hercegovac se", po riječima gđe Ankice Janković, predstavnice Ministarstva, koja je svečano knjižnicu predala korisnicima, "našao prvi među općinama koje su započele zamisli Ministarstva provoditi u djelo, što najrječitije govori o Hercegovčanima kao poštovateljima i zaljubljenicima u hrvatsku riječ i knjigu."

Od ideje, u lipnju 1996. godine, do ostvarenja prošle su gotovo dvije godine. U tom vremenu preuređen je prostor u prizemlju Češkog doma. Prostor je velik 80 m², ugodan i svijetao. Projektna dokumentacija građevinskog preuređenja napravljena je do kraja listopada 1996., a s preuređenjem započeto je u proljeće

1997. godine. Opremanje novim knjižničnim namještajem povjereno je Školskom servisu iz Zagreba kao najpovoljnijem ponuđaču. Općina Hercegovac je financirala građevinske radove (130.000 kuna), Ministarstvo kulture kupnju namještaja (104.000), a Bjelovarsko-bilogorska županija nabavu knjiga (20.000).

Temeljni preduvjet osnivanja svake knjižnice je fond. I ovdje smo morali započeti ispočetka. Zato su nam dobro došle donacije Narodne knjižnice "P. Preradović" iz Bjelovara (100 sv.), Češke besede iz Hercegovca (100 sv.), Hrvatske čitaonice iz Hercegovca (100 sv.) te pomoć Bjelovarsko-bilogorske županije u kupnji još 300 svezaka knjiga. Do kraja 1998. nabavit ćemo još 500 svezaka.

Sve knjige su uvedene u inventarne knjige i tehnički obrađene, a veći dio je i formalno i stvarno obrađen te su ustrojeni abecedni, naslovni i stručni katalog. Budući da matična knjižnica posjeduje većinu knjiga u svome fondu i da su obrađene, nije bilo teško gotove zapise otisnuti na kataložne listiće, s tim da su na listiće stručnog kataloga ispisani inventarni brojevi te je preuzeo ulogu i matičnog.

Na mjesto knjižničara uposlena je Renata Žutina, upravni pravnik, bez iskustva u knjižničarstvu. Zato će mjesec dana boraviti na odjelima matične knjižnice, a poslije pripravničkog staža kada će ju u radu pratiti i pomagati Matična služba, pristupit će polaganju stručnog ispita za knjižničara.

Hercegovac, razvijeno urbano i kulturno općinsko središte (mjesto ima 2.000 - žitelja, a općina 3.500), dobio je otvaranjem Hrvatske knjižnice mnogo. Ponajprije velik, primjeren prostor za izložbe slika, crteža ilustratora i drugih umjetnika vezanih uz knjigu i čitanje, za izložbe knjiga, mjesto susreta s piscima i njihovim djelima. Najmlađi su dobili svoj kutak gdje će igrajući se moći izražavati (slikati, pisati, pričati) te slušati priče... Odrasli nisu zaboravljeni. U knjižnici je uz knjige u slobodnom pristupu i čitaonica s petnaestak mjesta za sjedenje i desetak naslova novina i časopisa.

Često se govori o duhovnoj obnovi, ali opravdani projekti (a mi mislimo da su to nove knjižnice) teško se ostvaruju. Na našu radost u ovoj sredini ima sluha, razumijevanja pa i poteškoće koje se jave (nabava računala za knjižnicu, prerastanje polovice radnog vremena u puno) bit će riješene kao što su i dosad rješavane zajedničkim snagama Općine Herce-

govac, Bjelovarsko-bilogorske županije i Ministarstva kulture.

I. Pejić

■ Prvog ožujka 1938. godine osnovana je u Karlovcu čitaonica *Ilirskog čitanja društva* uz koju je počela raditi i knjižnica s početnim fondom knjiga od 300 svezaka. Dio knjiga iz tog doba sačuvan je i do danas, a čuva se u Zavičajnoj zbirci Gradske knjižnice "Ivan Goran Kovačić". U svakoj je knjizi obilježeno vlasništvo: "Karlovačka čitaonica" i ilirski znak polumjesec i zvijezda. Upravo te knjige i neprekinut rad te ilirske knjižnice i čitaonice, koja od 1910. godine radi pod imenom Gradska knjižnica, povezuje je s današnjom knjižnicom pa će se 1. ožujka 1998. godine proslaviti u Karlovcu 160 godina djelovanja karlovačke knjižnice. Toga će se dana meceni i pokretaču osnivanja knjižnice grofu Janku Draškoviću otkriti spomen obilježje u kući gdje je u Karlovcu živio i radio, a ispred knjižnice bit će postavljena bista znamenitom Karlovčaninu prof. Ljudevitu Jonkeu. U prostorijama knjižnice postavljena je izložba "Od postanka do danas", a svaki će odjel (dječji, glazbeni, studentski) prikazati glavne djelatnosti i sadržaje. Uz to je priređene knjižice "160 godina rada" koja prikazuje povijesni razvoj knjižnice. Time završava prvi dio svečanosti, a tijekom godine planirani su razni sadržaji kojima će se obilježiti taj veliki jubilej.

N. Eleta

■ Nakon godinu dana uređenja u Knjižnici i čitaonici Duga Resa otvorit će se 12. 3. 1998. dva nova odjela. Najveću radost djeci i mladeži predstavljat će novi dječji odjel (80 m²) s novim namještajem i opremom, uređen prema zamisli AG-studija iz Zagreba, i studentski odjel (33 m²) s referentnom zbirkom, koja će pomoći u prvom redu studentima i srednjoškolicima da u lijepom ambijentu pripreme svoje zadaće, referate, diplomske radnje. A i svi oni koji se bave studijskim i znanstvenim radom moći će se od sada služiti zbirkom priručnika i knjiga koje su nabavljene samo za taj odjel.

N. Eleta

■ Sredinom ljeta 1997. godine Gradska knjižnica "Ivan Vidali" u Korčuli posjetilo je tridesetak bivših studenata američkog Sveučilišta Stanford, članova *Stanford Alumni Association*. To udruženje organizira svake godine studentska putovanja po cijeloj

lom svijetu uz prigodna predavanja voditelja putovanja. Zahvaljujući preporuci i zalaganju Tina Gazivode, studenta tog američkog sveučilišta, posjet korčulanskoj knjižnici uvršten je u ovogodišnji program obilaska hrvatske obale. Norman Naimark, voditelj povijesnog odsjeka Sveučilišta Stanford i Ann A. Duwe, zamjenica direktora udruženja Stanford Alumni predvodili su ovu grupu uglednih gostiju u posjeti našoj knjižnici. Susretu je prisustvovala i Dubravka Kunštek, predsjednica HBD-a, koja je zajedno s T. Gazivodom pomogla osoblju knjižnice u prigodi dočeka gostiju. Svaki je gost poklonio knjižnici jednu dječju knjigu na engleskom jeziku uz obećanje naknadne pretplate na neki časopis ili poklon u knjigama. Upravo smo primili prvi broj časopisa *The New Yorker* kao rezultat ove korisne posjete, a nadamo se da neće biti jedini.

T. Grbin

■ Prema planovima Matične službe za narodne i školske knjižnice i čitaonice Zadarske županije 1998. godina bit će godina preseljenja mnogih knjižnica u nove prostore. Uz preseljenje Gradske knjižnice Zadar u

novi prostor, planirano je i preseljenje Knjižnice Pag u veći prostor, a općina Sali na Dugom otoku već je osigurala prostor od cca 130 m² za knjižnicu i čitaonicu za koju je već i nabavljen početni knjižni fond. Za obje je knjižnice u tijeku izrada projekta. Gradovi Benkovac i Biograd n/m u fazi su traženja novih prostora za knjižnice, a dovršenje projekata i početak radova očekuju se ubrzo. U redovitom obilasku županijskih knjižnica voditeljica Matične službe za narodne i školske knjižnice i čitaonice u svojim je izvješćima zabilježila sljedeće podatke o Knjižnici i čitaonici Obrovac i Knjižnici i čitaonici Benkovac.

Nakon otvorenja za javnost Knjižnice i čitaonice Obrovac 19. ožujka 1996. godine svakim je danom očigledniji njezin napredak i osuvremenjivanje. Prvo je računalo knjižnici poklonila Gradska knjižnica "Metel Ožegović" iz Varaždina, čiji je djelatnik zajedno s djelatnicima Gradske knjižnice Zadar sudjelovao u pripremi otvaranja Knjižnice. Sredstvima Ministarstva kulture i svojim vlastitim knjižnica je nabavila dva računala: jedno za potrebe djelatnika, a drugo za korisnike. Započet će se oblikovati

zbirka neknjižne građe, CD-a, CD-ROM-a edukativnog sadržaja i audiovizualne građe. Spomenuti će sadržaji povećati i poboljšati ponudu knjižnice za 150 članova, uglavnom školske djece. Mogućnost pretraživanja baza podataka drugih knjižnica olakšat će djelatnicima sadržajnu obradu knjiga i uvesti ih u svijet informacija spajanjem na Internet.

Knjižnica i čitaonica Benkovac, otvorena za javnost u Mjesecu hrvatske knjige '96, danas ima 423 korisnika i dva djelatnika. Iako u skučenom prostoru i s improviziranim čitaonicom namjerava dati na uporabu korisnicima računalo koje je nabavila. Oblikovanjem zbirke AV građe, CD-ova i CD-ROM-ova edukativnog sadržaja poboljšat će se i proširiti ponuda knjižnice. U 1998. godini planira se pristupiti rješavanju prostornog problema. Grad Benkovac ponudio je zgradu stare škole, koja s određenim preinakama prostora i ugradnjom dizala može zadovoljiti standarde za narodne knjižnice. Informatizacija spomenutih knjižnica predstavlja ulazak u suvremeni svijet pristupa informacijama i iskorak iz uobičajenog, klasičnog načina poslovanja u novi.

D. Kamber-Kontić

IZ DRUGIH DRUŠTAVA

Hrvatsko čitateljsko društvo u 1997. godini

I u 1997. godini Hrvatsko čitateljsko društvo djelovalo je na promicanju, istraživanju i unapređivanju čitanja u našoj sredini. U suradnji s Austrijskim kulturnim institutom iz Zagreba organiziralo je predavanje mr. Jutte Kleedorfer iz Međunarodnog instituta za dječju književnost i istraživanje čitanja u Beču, aktivne članice Austrijskoga čitateljskog društva i međunarodno priznatog stručnjaka u području pedagogije čitanja.

Gospođa Kleedorfer održala je predavanje i radionicu pod nazivom *Čarolija čitanja - dobrodošli u čarobni svijet knjiga*, iznijevši austrijska iskustva u korištenju suvremenih metoda u učenju i promicanju čitanja.

Četiri predstavnice iz Hrvatske sudjelovale su na Desetoj europskoj konferenciji o čitanju koja je pod nazivom *Pismenost - ljudsko pravo, učiniti kulture međusobno bliskima*

održana u Bruxellesu, od 4. do 7. kolovoza 1997.

Predavanja o istraživanjima, projektima i programima poticanja čitanja kod nas i u svijetu održana su u Dubrovniku u sklopu Tjedna knjige, Velikoj Gorici, Đurđevcu i Zagrebu (D. Sabolović-Krajina, Lj. Sabljak, L. Bučević-Sanvincenti) te na savjetovanju Slovenskoga čitateljskog društva u Ljubljani (Lj. Sabljak).

Nakon višegodišnje stanke ponovno je pokrenuto izlaženje *Hrčka*, glasila Hrvatskoga čitateljskog društva (urednica mr. Ivanka Stričević), a osnovana su i dva nova ogranka u Otočcu i Đurđevcu. I prošle godine u mnogim knjižnicama i školama obilježen je 8. rujna - Međunarodni dan pismenosti na poticaj Hrvatskoga čitateljskog društva, koje je pripremilo i prigodnu čestitku s tekstom *Što je pismenost*.

Nakon višegodišnjeg statusa gosta, Hrvatsko čitateljsko društvo je primljeno u punopravno članstvo Međunarodne čitateljske udruge (International Reading Association - IRA) sa sjedištem u Newarku, SAD, a

krajem godine registrirano je kao udruga.

Zahvaljujući donaciji dr. Danka Plevnika, jednog od najstarijih članova IRA-e iz Hrvatske, Hrvatsko čitateljsko društvo počelo je formirati zbirku knjiga o problematici čitanja i pismenosti. Zbirka je smještena u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović" u Koprivnici, gdje je i sjedište Društva.

D. Sabolović-Krajina

■ Hrvatsko čitateljsko društvo organiziralo je Međunarodno savjetovanje *Mladi i čitanje u multimedijalnom okruženju*. Savjetovanje je održano u Koprivnici u Hotelu Podravina, 20. veljače 1998. Pokrovitelji su skupa bili Vijeće Europe, Ministarstvo kulture Republike Hrvatske, Koprivničko-križevačka županija i Grad Koprivnica. Sudionici Savjetovanja bili su ugledni domaći stručnjaci i gosti iz Velike Britanije i Mađarske. Uvodnu i zaključnu riječ dala je Dijana Sabolović-Krajina. Nakon Savjetovanja sudionici su prisustvovali svečanom otvaranju novoga spremišta u Knjižnici i čitaonici "Fran Galović".

Gopher, World wide web (prvi dio)

Malu smo školu Interneta počeli objavljivati u *Novostima* početkom 1995. godine. Prema rasporedu, koji smo tada najavili, na redu je mrežna služba *Gopher* i pomagalo za njeno pretraživanje *Veronica*. U međuvremenu se mogućnostima prijenosa slobodnih dataka na Internetu pridružio prijenos slikovnih i zvučnih zapisa. Internet se iz ružnoga pačeta razvio u labuda kojega je sve lakše i "uhvatiti". Pojavila se nova služba - **world wide web** (svesvjetsko mrežje), kraće nazvana **www**, **3w** ili samo **web** i sve češće zamjenjuje i ime Internet.

Web rabi naputnu opremu koja omogućuje istovremeni pristup tekstovnim, slikovnim i zvučnim datcima. U sebi ujedno objedinjuje i druge službe - **elektroničnu poštu** (e-mail), prijenos datoteka s udaljenih strojeva (**ftp**, file transfer protocol 'propisnik za prijenos datnica'), čitanje poruka na raspravištima (newsgroups) te i sam pristup Gopheru. Time je olakšano rukovanje Internetom jer je umjesto naputne opreme za svaku internetnu službu napose i znanja kako se njome rukuje, dovoljno imati samo jedno pomagalo (tool).

Mosaic, Netscape, Internet Explorer, Communicator imena su najpoznatijih takovih pomagala. Svima im je zajedničko da omogućuju dohvat i prijelaz mjesta (site) gdje je građa smještena. Pomoću njih se "prebire" po mrežnim sadržajima kao što se prebire po knjigama, pa su tako i nazvani **prebirci** (browsers). U prebircima se upisuje naslovak mjesta, odnosno nalazišta u propisanome obliku, primjerice <http://www.ad-dict.com/>. *Http* je pokratak za Hyper Text Transport Protocol 'propisnik za otpremu hiperteksta'. Nakon znaka //

dolazi ime datnice (filea) koju prebircima ima naći na mreži i učitati. U novijim se prebircima *http* može i izostaviti.

Datnica je koja se dohvaća prebircima obilježena oznakama uobičajenoga jezika **HTML** (Hyper Text Markup Language 'hipertekstovni uobičajeni jezik'). Oznake su ustaljene te ih prebirci prepoznaju i prikazuju na zadani način. Da bi se oznake mogle lako i brzo unositi raspoložemo posebnim prirednicima (HTML editors). To su, primjerice Microsoftov FrontPage, HotMetal Pro, Power Mapper i mnogi drugi.

Ako je riječ o slici, prebircima će prepoznati sliku i prikazati ju. Pismena će se, zavisno od oznake, podebljati, povećati, raširiti, okrasiti, ukositi i sl. Članak će, pak biti podijeljen u odlomke ili stupce. Moguće veze (links) s drugim člancima naznačuju se navođenjem njihovih naslovaka. Sam naslovak i ne mora biti vidljiv, nego se može pridružiti kojoj riječi ili slici u članku. To će mjesto (veza za dalje, link) biti jasno istaknuto promjenom boje ili oblika pismena. Odatle se prebircima upućuje dalje. Postupak je u osnovi sličan onomu na koji smo navikli služeći se običnim, tiskanima kazalima ili bilješkama. Kazala, odnosno bilješke u knjizi ili članku upućuju na srodnu građu. Hipertekst primijenjen na elektroničnu građu ima istu zadaću, ali ju izvršuje časovito.

Mrežne sadržaje na koje smo naišli možemo obilježiti oznakom (bookmark) da bismo izbjegli ponovno upisivanje cijeloga naslovka pri opetovanome postupku. Srodni se mrežni sadržaji mogu i povezivati tako da ostajemo samo unutar istih, tj. da postoji početak i kraj. To je tzv.

mrežni prsten (web ring). Prebircima mrežne sadržaje odlazimo s mjesta na mjesto i ako ne obilježimo mjesto na koje bismo se htjeli vratiti, potrebno je ponovno upisati potpuni naslovak.

Gopher je bio preteča suvremenih prebircima i svojevremeno najprikladnije pomagalo za dohvat mrežne građe. Iako se danas sve manje rabi, dio se građe još uvijek čuva u tom obliku. Gopher se sastoji od izbornika (menu) koji upućuju na mjesto gdje je tražena građa smještena. *Veronica* je služila za pronalazjenje građe smještene na gopherima širom svijeta. Upisivale su se riječi po kojima se pretraživalo. Ona je pak preteča naputne opreme zvane **pretražnici** (search engines). Do njih se dolazi rabeći koji prebircima i upisujući njihov naslovak. Najpoznatiji su pretražnici **Alta Vista**

(<http://altavista.digital.com/>),

Yahoo (<http://yahoo.com/>),

Lycos (<http://www.lycos.com/>),

Excite (<http://www.excite.com/>),

WebCrawler (<http://webcrawler.com/>),

Infoseek (<http://www.infoseek.com/>).

Na naslovnicu

<http://home.microsoft.com/access/allinone.asp> koju održava Microsoft svi su napoznatiji pretražnici dohvatljivi s jednoga mjesta.

Pretražnici ponalaze građu koju su njihovi pomoćni naputci stavili u velika kazala. Oni neprestance pregledavaju mrežu i dodaju nove sadržaje. Želimo li biti sigurni da će pretražnici kad-tad u svoja kazala uvrstiti i našu naslovnicu (home page), potrebno ju je prijaviti svakomu poznatijemu prebircima napose. Za hrvatsku je građu najprikladniji pretražnik **Cross** (<http://carnet.hr/>) razvijen za potrebe CARNet, hrvatske akademske i istraživačke mreže.

(*Nastavlja se*)

M. László

SKUPOVI, STIPENDIJE, PREDAVANJA

■ U vremenu koje sve više cijeni dostupnost informacija, ne doživljavaju više samo knjižničari školsku knjižnicu čvorišnom točkom informacija i znanja u školi. Stoga je od prvorazrednog interesa i za korisnike da se "rizničari" informacija u školi, školski knjižničari, pravodobno i stalno usavršavaju.

U školskom knjižničarstvu spajaju se stručna knjižničarska znanja s pedagoško-metodičkim, psihološkim i komunikološkim znanjima, a kreativnost i osobna inicijativa, kao i spremnost za timski rad dobro su došle osobine, koje se također mogu učiti i razvijati. Upravo o učenju i kanim govoriti.

Mogli su školski knjižničari i prije saznati o novostima u struci i korelirajućim područjima, i to na uobičajenim seminarima, kolokvijima i savjetovanjima. Tome valja pribrojiti i nezaobilaznu Proljetnu školu školskih knjižničara u Crikvenici (prvi put organiziranu 1989. godine), kao oblik stalnog stručnog usavršavanja školskih knjižničara i svih onih koji se

zanimaju za nove mogućnosti rada u školskoj knjižnici. Uza sve to, ipak se osjećala potreba za takvim oblikom rada koji bi okupio srednjoškolske knjižničare i omogućio im neposrednu razmjenu iskustava iz konkretne prakse i stjecanje novih znanja specifičnih upravo za njihov rad. Rješenje je nađeno zahvaljujući Matičnoj službi Knjižnica grada Zagreba i zalaganju stručne suradnice za školske knjižnice Višnje Bošnjak. Naime, nakon stručnog skupa, održanog 18. prosinca 1996. godine, povodom izložbe *Tisuću godina Austrije - sto godina secesije* (u knjižnici Upravne i birotehničke škole u Varšavskoj ulici u Zagrebu), pokrenuti su stručno-informativni sastanci za knjižničare srednjih škola Zagreba i Zagrebačke županije.

Dogovoreno je da se sastanci održavaju redovito tijekom nastavne godine, posljednjeg četvrtka u mjesecu, s početkom u 9 sati. Školske godine 1996./97. domaćin stručnih skupova bila je knjižnica Upravne i birotehničke škole, a ove školske godine sastajemo se svakoga mjeseca u drugoj školi. Odaziv je velik, što samo potvrđuje potrebu i korisnost ovakvih skupova, njihovu zanimljivost i dobar odabir tema. Uostalom, zaključite sami na temelju tema predstavljenih prošle školske godine: Uključivanje školske knjižnice u program suzbijanja ovisnosti, Kreativni poticaji u školskoj knjižnici, Uloga i značenje Pravilnika o radu školske knjižnice, Katalozi i njihovo korištenje, Sudjelovanje knjižničara u programu uvođenja nastavnika-pripravnika u rad, Pomoć školske knjižnice maturantima u izradi maturalnih i završnih radova.

Na jednom od skupova održana je radionica na temu *Krug zadovoljavanja osnovnih psiholoških potreba*, a vodile su je knjižničarka Gordana Lučić i psihologinja Sanja Šipušić, obje iz Obrtničke škole za strojarstvo i elektrotehniku iz Velike Gorice. Pozivu na suradnju odazvali su se i poznati knjižničarski stručnjaci, pa je tako Ljiljana Sabljak održala predavanje *Biblioterapija - teorijski prikaz metode*, a Jadranka Lasić-Lazić govorila je o *Kreativnim poticajima u školskoj knjižnici*. Treba pripomenuti i to da su srednjoškolski knjižničari Zagreba i Zagrebačke županije predstavili svoj rad i aktivnosti i na Proljetnoj školi školskih knjižničara u Crikvenici. Stoga se na kraju školske godine, ne bez zadovoljstva moglo zaključiti da su upravo tematski stručni skupovi bili onaj dugo traženi oblik rada koji je dao pun zamah stručnom

usavršavanju i stalnoj izobrazbi srednjoškolskih knjižničara. A da zaključak i ocjena nisu bili preuranjeni potvrđuju, rekla bih, stručni skupovi održani u novoj, 1997./98. školskoj godini. Na prvom je Dubravka Stančin-Rošić govorila o permanentnom obrazovanju i kompetentnosti knjižničnog osoblja, a Vesna Kranjec-Čizmek o dvadeset godina Sekcije za školske knjižnice u IFLA-i. U studenom smo bili u stručnom obilasku NSK: Marina Mihalić govorila je o uslugama Infomacijskog odjela NSK i mogućoj suradnji s knjižnicama srednjih škola, a Veronika Čelić-Tica o suradnji Razvojne službe NSK s knjižničarima srednjih škola. S mogućnostima korištenja i suradnje odjela BDI sa školskim knjižnicama upoznala nas je Dubravka Stančin-Rošić. Siječanjski je skup bio posvećen temi *Korištenje CIP-a u školskoj knjižnici*, a izlagala je Davorka Pšenička, voditeljica službe CIP u NSK. Tom prigodom upoznali smo se i s bibliotečnim poslovanjem zajedničke knjižnice Elektrotehničke i Strojarskotehničke škole u Konavoskoj 2 u Zagrebu, koju vodi kolegica Anita Brigović.

Možda nije potrebno posebno isticati, ali ipak tu napomenuti, da se na svakom stručnom skupu razmijene brojne informacije, postave mnoga pitanja, dobiju i prokomentiraju odgovori, predlažu teme, prepoznaju problemi, raspravlja o rješenjima... To je mjesto na kojem možete upoznati zanimljiva iskustva sustručnjaka i izložiti vlastita.

Zanima vas što će biti tema sljedećeg stručnog skupa? Pitate se kako biste se i sami mogli uključiti u rad? Željeli biste primati pozive na adresu škole i željeli biste da i vaš ravnatelj bude upoznat s potrebom suradnje školske knjižnice i Službe za razvoj knjižnične djelatnosti KGZ-a jer je to u interesu izgradnje suvremenije škole i kvalitetnijeg provođenja odgojno-obrazovnih programa? Nazovite stručnu suradnicu za školske knjižnice, Višnju Bošnjak u Matičnu službu KGZ-a, a u svojem programu i planu rada rezervirajte svaki posljednji četvrtak u mjesecu za stručno-informativni sastanak knjižničara srednjih škola. Dobro nam došli!

M. Besermenji

■ U Bruxellesu je održana X. europska konferencija o čitanju, od 3. do 7. kolovoza 1997. godine, u organizaciji Europskog komiteta Međunarodne čitateljske udruge IRA-e (Inter-

national Reading Association), čitateljske udruge Flandrije i Sveučilišta u Bruxellesu (Free University of Brussels). U prostorima Sveučilišta okupilo se 212 sudionika iz cijelog svijeta, a radilo je 10 sekcija, među ostalim i knjižnička multimedijnska, multilingvalnog i multikulturalnog poučavanja čitanja, promocije čitanja za sve dobi i uzraste, te sekcija za probleme u čitanju. Iz Hrvatske, kao novije članice IRA-e, sudjelovala su četiri predstavnika. Na pratećoj izložbi početnica, u jakoj je europskoj konkurenciji, izloženo dvadesetak naših početnica i slovarica, od starijih s početka stoljeća do najnovijih izdanja (ostvareno u suradnji s Hrvatskim centrom za dječju knjigu u Gradskoj knjižnici). Izložbeni prostor Hrvatske bio je zapažen i po opremljenosti promidžbenim, informativnim i turističkim materijalima dobivenim od Hrvatske turističke zajednice.

Glavna tema X. konferencije o čitanju bila je pismenost kao ljudsko pravo. Održano je šezdesetak izlaganja, prezentacija postera i radionica, u kojima se naglašavala multikulturalnost odnosno promicanje čitanja kroz upoznavanje drugih kultura i stjecanje iskustava bliskosti s njima, ali i razvijanje novog poimanja svoje kulture i identiteta. Razumijevanje kulturne osobnosti i pismenosti kroz praksu odnosno razvijanje svijesti o vlastitim korijenima, tema je programa koji dominiraju na europskom obzoru, i to poglavito u zapadnim, razvijenim zemljama, s velikim brojem doseljenika. Naime, u tim se zemljama nepismenima smatraju useljenici iz drugih zemalja, koji se slabo, djelomice ili nikako služe jezikom zemlje u koju su uselili. Te zemlje čine velike napore kako bi poticajnim projektima i najpogodnijim modelima opismenjavanja, najčešće usmjerenim na cijelu obitelj, potaknule čitanje, a time i socijalnu i kulturnu integraciju doseljenika u društvo.

Pismenost kao temeljno ljudsko pravo podrazumijeva i osiguravanje očuvanja njihova kulturnog identiteta bez opasnosti asimilacije. Stoga se brižljivo pravi izbor tema literature za čitanje, koje bi pomogle zbližavanju kultura.

Pismenost, koja uključuje sposobnost čitanja i razumijevanja punog značenja obavijesti i na tome zasnovanog oblikovanja mišljenja, ključni je čimbenik u aktivnom sudjelovanju pojedinca u društvu. Moderno društvo zahtijeva od svih svojih članova sposobnost vještog čitanja i pisanja. Stoga je pismenost, naglasio je

gospodin Yousif Abdelwahid, šef UNESCO-ova Ureda za pismenost, toliko važna da se skrb za nju ne smije prepustiti samo vladama i ministarstvima prosvjete, već valja angažirati cijelo društvo, jer je pismenost baza za svekoliki razvoj i kvalitetu življenja. Pismenost danas ovisi i o tehnologiji, stoga je pristup informaciji osnovno ljudsko pravo na pismenost. To opet pretpostavlja međunarodnu suradnju, povezanost i razmjenu iskustava, što je globalna politika UNESCO-a.

Drugo veliko područje kojim se pozabavila X. europska konferencija čitanja jesu teorijska pitanja čitanja te promicanje čitanja radi podizanja opće kulture stanovništva i olakšanje pristupa informacijama za sve potencijalne korisnike. Tu su se našli i izlagači iz Hrvatske. Dijana Sabolović-Krajina održala je izlaganje pod nazivom *PC Multimedia u narodnoj knjižnici – hrvatska iskustva*, Ivanka Stričević govorila je o *Odgoju za mir i ljudska prava u dječjim knjižnicama*, a Ljiljana Sabljak održala je izlaganje pod naslovom *Uloga narodnih knjižnica u ratnim i poslijeratnim vremenima u Hrvatskoj*. Sva tri izlaganja pobudila su zavidan interes, jer su hrvatska iskustva zanimljiva stručnoj javnosti europskih zemalja gotovo podjednako kao i njihova našoj.

Na Konferenciji je bilo predstavljeno nekoliko projekata koji su u svom velikom djelu primjenjivi i u našoj sredini, poglavito u radu s djecom i adolescentima u narodnim knjižnicama.

Više se puta na Konferenciji moglo čuti kako miru i zbližavanju kultura može pridonijeti samo podizanje pismenosti kroz proces širenja znanja, ideja i povezivanja ljudi informacijama. U tom je smislu nazočnost Hrvatske (koja se tu našla zahvaljujući financijskoj potpori Ministarstva kulture RH, Hrvatskom čitateljskom društvu i donaciji organizatora), bila zapažena, djelatna i višestruko korisna, od strategije razvijanja dijaloga sa zemljama u tranziciji do dijeljenja iskustvenog, teorijskog i metodološkog odnosa s najrazvijenijima na tom području, primjerice Austrijom, SAD-om i Finskom.

Lj. Sabljak

■ Pod naslovom *Pogled u budućnost knjižnice - knjižničarski poziv na prekretnici* održan je od 26. do 30. kolovoza 1997. godine u Kongresnoj dvorani u Zürichu međunarodni kongres švicarskih knjižničara i knjižnica, a u čast stogodišnjeg jubileja BBS-a (Udruženja knjižnica i

knjižničara Švicarske) i dvadesetpetogodišnjeg jubileja SAB-a (Švicarske radne zajednice javnih knjižnica). Uz šestotinjak knjižničara iz cijele Švicarske, na kongresu i generalnoj skupštini SAB-a i BBS-a u ime Hrvatskoga knjižničarskog društva bio je nazočan Ivan Pehar, ravnatelj Gradske knjižnice Zadar.

Sudionike kongresa pozdravili su članica švicarske vlade gospođa Ruth Dreifuss, gradonačelnik Züricha i predsjednik BBS-a Maria Claude Trouhler i predsjednik SAB-a Christian Relly. Na plenumu su sudjelovali renomirani predavači, koji su govorili o inovacijskoj kulturi u javnim knjižnicama, novim komunikacijskim tehnologijama i organizacijskim konceptima, marketingu, sponzorstvu, menadžmentu, o novoj orijentaciji knjižnica i knjižničara prema korisnicima u 21. stoljeću. Uz plenumske referate kongres je radio u radnim skupinama na kojima se raspravljalo o većem broju tema. Organiziran je stručni obilazak više poznatih knjižnica u Zürichu te povijesnih i literarnih znamenitosti Züricha, ciriškog jezera i okolice.

U prostorima Kongresne dvorane predstavljeno je mnoštvo europskih knjižničnih softwera, kao i suvremena knjižnična oprema i različiti proizvodi koje koriste knjižnice.

Uspostavljeni su kontakti s predstavnicima Udruženja švicarskih knjižnica i knjižničara. Švicarski su kolege spremni nastaviti započetu suradnju s kolegama iz Hrvatske, a prva će se prilika za to ukazati na sljedećoj skupštini knjižničara Hrvatske, gdje su pozvani kao gosti.

I. Pehar

■ Sastanak o kompjuteriziranoj dokumentaciji o čovječjim pravima održan je u glavnome gradu meksičkome, Ciudad de Mexico od 8. do 17. studenoga 1997. Upriličila ga je međunarodna udruga HURIDOCSa (Human Rights Information and Documentation Systems) uza suradnju sveučilišta Universidad Iberoamericana i meksičkih nevladinih udruga.

Tu se je raspravljalo o opstojećim i primjenjivanim pomagalicama za obradu knjižne i neknjižne građe o čovječjim pravima te o novim pomagalicama u razvoju. HURIDOCS nastoji da se takova građa obrađuje po standardima koje on razvija. Do sada su razvijena dva pravilnika, jedan za obradu knjižne građe (knjiga, časopisa, članaka) i drugi za obradu dokumentacije o povredama čovječjih prava. U pripremi su pravilnik za obradu neknjižne građe (video-kaseta, foto-

grafija, disketa, i sl.) te pomagala za praćenje stanja o čovječjim pravima, osobito za povrede gospodarskih, kulturnih i društvenih prava te pravilnik o dokumentiranju povreda radnih prava.

Sastanak je obilovao zanimljivim izvješćima, zapažanjima i prikazom novih pomagala i uglavnom bio namijenjen članovima radnih skupina HURIDOCSa, njih dvadesetak iz svih kontinenata. Meksičke su vlasti spriječile dolazak na sastanak predstavnicima HURIDOCSa iz nekih afričkih i južno-američkih država. Kao jedini predstavnik i član Radne skupine HURIDOCSa za elektronično priopćavanje iz Hrvatske, putovala sam u Meksiko s posebnom vizom i meksičkom privremenom putovnicom! Otvorenome su dijelu sastanka prisustvovali predstavnici meksičkih nevladinih udruga, studenti i predstavnici sveučilišta Universidad Iberoamericana iz Ciudad de Mexico.

Svi su udionici sastanka bili i gosti na dodjeli nagrade "Martin Ennials", koju je za svoje djelatnosti na promicanju i zaštiti čovječjih prava za 1997. dobio meksički biskup Samuel Ruiz García. Na dodjeli se nagrade u Novinarskome domu u Ciudadu de Mexico okupilo više od 200 ljudi, pobornika i promicatelja čovječjih prava. Klicalo se u čast slavljnika: Samuel, amigo, el pueblo está contigo! 'Samuele, prijatelju, puk je uz tebe!' da bi se iskazalo nezadovoljstvo sa stanjem čovječjih prava u Meksiku. Prosvjed zbog učestalih povreda tih prava u Meksiku, koji su za taj dan pripremali članovi nevladinih udruga, bio je zabranjen te se je na dodjeli nagrade osjećala politička napetost.

M. László

■ S adrese owner-diglib@infoserv.nlc-bnc.ca prenosimo sljedeću obavijest o javnoj raspravi posvećenoj *Informacijskoj službi u digitalnom vremenu*. Rasprava je održana pod pokroviteljstvom Kongresne knjižnice tijekom zimske skupštine ALA-e, 11. siječnja 1998. u New Orleansu u SAD.

Objašnjavajući izbor teme organizatori navode da postoji obilje literature o digitalnim knjižnicama, stvaranju digitalnih zbirki, njihovoj katalogizaciji i zaštiti, ali da je, osim nekih predviđanja o tome da će knjižničar kao posrednik postati nepotreban čim se poboljšaju elektronička pomagala za pronalaženje obavijesnih izvora utemeljena na primjeni umjetne inteligencije, malo pisano o ulozi informatora kao posrednika u digitalnoj knjižnici i široj digitalnoj sredini.

Tijekom rasprave pokušalo se odgovoriti na pitanja koje su nove vještine potrebne knjižničarima i kako se mogu steći te kako razviti tehnologije, obrazovanja (npr. učenje na daljinu), nakladništva itd. utječe na vještine i zadaće informatora. Postavljeno je i pitanje koje bi informacijske usluge trebale biti dostupne korisniku u knjižnici, a koje udaljenom korisniku. Zatim i: treba li se informator natjecati s uslugama koje pruža Internet? Hoće li knjižnice i dalje htjeti pružiti vrsnu informacijsku uslugu korisnicima izvan knjižnične zgrade? Da li bi u pružanju usluga trebalo više koristiti interaktivnu komunikacijsku tehnologiju poput razgovora i elektronične pošte?

Informatori moraju odgovoriti i na pitanje kako integrirati stare, (tiskane) i nove, (elektronične) izvore u davanje informacija. Kako postupiti onda kad korisnik pristupačnim digitalnih izvora zanemaruje kvalitetnije tiskane izvore na knjižničnim policama? Postoje li modeli kooperativnih službi koji se mogu primijeniti u knjižnici? Trebaju li knjižnice različitih vrsta i međusobno udaljeni knjižničari s različitim znanjima i vještinama raditi zajedno, da bi omogućili korisnicima da zadovolje svoje potrebe u digitalnom vremenu? Može li nekoliko informacijskih odjela koji rade zajedno pružiti bolju uslugu nego ako svaki odjel radi samostalno? Ima li nacionalna knjižnica posebnu ulogu u promicanju kooperativnih službi?

Rasprava o tim pitanjima trebala je biti uvodom u duži seminar koji će se organizirati tijekom ove godine.

■ Konferencija *Europska informatika u službi napretka Informacijskog društva* održana je od 4. do 6. veljače 1998. u Barceloni. Ovaj je skup okupio sudionike europskog Programa informatičkih primjena u proteklih deset godina. Konferenciju je pratila i izložba posvećena rezultatima europskih projekata. Više se obavijesti može naći na adresi:
<http://concord.cscdc.be>

■ Četvrti europski kolokvij pod naslovom *Knjižnice i nakladnici kao glavni čimbenici u Informacijskom društvu*, održan je u Bielefeldu u Njemačkoj, od 10. do 12. veljače 1998. Poslije tri uspješna skupa ovogodišnji se četvrti europski kolokvij usredotočio na odnose između nakladnika i knjižnica u informacijskom društvu i ulogu regija, država i Europske unije u kontekstu svjetskih komunikacijskih mreža. Tradicionalno bielefeldski kolokvij organiziraju tri ustanove: Bri-

tanski savjet u Kölnu, Buchhaendler-Vereinigung u Frankfurtu na Maini i Sveučilište u Bielefeldu. Ovogodišnjem je skupu prisustvovalo više od 400 sudionika, knjižničara, nakladnika, dobavljača i proizvođača elektroničke građe i opreme iz 26 zemalja. Među predavačima bili su i predstavnici Europske komisije, službenici njemačkih državnih ministarstava te britanski stručnjaci zaduženi za kreiranje informacijske politike u svojoj zemlji.

Predavanja se mogu razvrstati na ona koja su govorila o načinu na koji Europska unija podupire izgradnju informacijskog društva, nacionalnim strategijama Njemačke i Velike Britanije u utvrđivanju informacijske politike i omogućavanju pristupa izvorima informacija na zemaljskoj i regionalnoj razini. U drugoj su skupini predavanja koja su se bavila promjenama nastalim u poslovanju knjižnica i nakladnika, uzrokovanim osobitostima elektroničke građe. Govorilo se također o zadaćama nacionalnih knjižnica koje moraju primati obvezni primjerak elektroničkih dokumenata, o dostavi dokumenata na zahtjev i naročito o problemima arhiviranja odnosno dugoročne pohrane elektroničke građe. Zanimljiva su bila i izlaganja dobavljača, koji moraju mijenjati dosadašnji način poslovanja, tehnički se osuvremeniti i pravno urediti odnose s nakladnicima i knjižnicama. Nove usluge i službe koje knjižnicama i korisnicima nude nakladnici i dobavljači bile su predmet posebne skupine predavanja, a predavači su bili predstavnici EBSCO-a, Springer Verlag, Lehmannsa, SWETS-a i SilverPlattera. O stanju u knjižnicama u zemljama Istočne Europe govorila je kolegica sa Sveučilišta u Torunu u Poljskoj. Razvoj tzv. metapodataka, tj. podataka za identificiranje elektroničke građe bio je posebna tema. Naglašena je potreba za trajnim stručnim obrazovanjem bibliotekara i informacijskih stručnjaka. Kolokvij je pratila izložba elektroničke građe i opreme. Za sudionike je upriličena i posjeta knjižnici Sveučilišta u Bielefeldu.

A. Horvat

■ Od 12. do 14. ožujka 1998. održat će se u Luksemburgu konferencija *Suvremeni znanstveni informacijski sustavi u Europi (CRIS '98)*. Uz plenarne sastanke, demonstracije i postere, Konferencija će raditi u dvije usporedne sesije posvećene tržištu i korištenju te proizvodnji i diseminaciji suvremenih znanstvenih informacijskih sustava.

Više se pojedinosti može saznati na Internet adresi:
<http://www.cordis.lu/cris98/home.html>

■ U Budimpešti će se od 20. do 22. travnja 1998. održati međunarodna konferencija o elektroničkom nakladništvu pod nazivom *Prema društvu bogatom obavijestima*. Pokrovitelj je konferencije Program za razvitak elektroničkog nakladništva Centra za razvitak nakladništva Instituta Otvoreno društvo u Budimpešti.

Konferencija će se baviti sljedećim temama:

- elektroničke novine
- mjesne i regionalne obavijesti
- zemaljske obavijesti
- knjižnice kao nakladnici
- multimedijaska građa
- autorsko pravo i pravna pitanja
- problemi s ćirilicom u digitalnom okruženju
- umjetnički i povijesni dokumenti
- računalom podržano učenje

Konferencija je namijenjena profesionalnim nakladnicima elektroničke i tiskane građe, informacijskim stručnjacima, sveučilišnim nastavnicima i drugim pojedincima i organizacijama koji se bave elektroničkim nakladništvom i elektroničkim komunikacijama.

Preliminarni je program konferencije objavljen na Internetu na adresi:
<http://www.ukc.ac.uk/library/ICCC98/>.

Zainteresirane osobe mogu dobiti više obavijesti u Institutu Otvoreno društvo u Zagrebu.

■ Od 21. do 22. travnja 1998. u Bruxellesu će se održati konferencija pod naslovom *Građanin i globalno informacijsko društvo*. Konferenciju organizira Konfederacija europskih udruga korisnika računala (CECUA) u suradnji s različitim europskim korisničkim udrugama i uz pomoć Europske komisije. Na skupu će se razmotriti kako na društvene i kulturne vrijednosti utječe prijelaz u informacijsko društvo i kako europski građanin može utjecati na razvoj tog društva i oblikovati građansku platformu kako bi mogao odgovoriti na postavljene izazove. Konferencija će se baviti korisnicima tehnologije, a ne tehnološkim razvojem.

Pozvano predavanje o kojemu će se raspravljati pripremio je Aidan White iz Europskog novinarskog saveza. Nakon predavanja i rasprave sudionici će raditi u četiri usporedne radne skupine, koje će se baviti 1) političkim i pravnim okruženjem (raspravljat će se o pitanjima demokracije za sve, privatnosti i sigurnosti, prava intelektualnog vlasništva i službi za etničke manjine), 2) građanskim pitanjima, 3) novim prilikama za

građane, i 4) tehničkim očekivanjima. Očekuje se da će uvodnu riječ dati Martin Bangemann, član Europske komisije i Lone Dybkjor, član Europskog parlamenta. Cijena kotizacije je 17.000 BEF. Više se pojedini, kao i tekst pozvanog predavanja mogu naći na adresi:
http://www.ispo.cec.be/citizen/

■ I ove je godine uredništvo časopisa LIBRI objavilo natječaj za najbolji studentski rad u 1998. Studenti bi-

bliotekarstva pozvani su da napišu rad na temu *LIS professionals as agents for information literacy*. Rad mora biti na engleskom jeziku i sadržavati otprilike 5.000 riječi. Rok za predaju je 31. svibanj 1998. Najbolji će prilog izabrati posebna komisija sastavljena od članova uredničkog i savjetodavnog odbora časopisa i vanjskih međunarodnih stručnjaka. Procjenjivat će se izvornost ideja i zapažanja, vrsnoća

istraživanja i primjerenost sadržaja naslovu. Izabrani će rad biti objavljen u časopisu LIBRI, br. 3(1998), a autor će biti nagrađen svotom od 500\$ i besplatnom pretplatom na časopis u 1998. godini. Rukopise treba slati na adresu: LIBRI Editorial Office, Statsbiblioteket, Universitetsparken, DK-8000 Aarhus C, Denmark. Više se obavijesti može dobiti na Katedri za bibliotekarstvo Filozofskoga fakulteta u Zagrebu.

NOVI NASLOVI

ELETA, Nada. 160 godina rada Gradske knjižnice Karlovac / priredili Nada Eleta i Ivan Jurković. Karlovac : Gradska knjižnica I. G. Kovačić, 1998. 43 str. : ilustr. ; 20 x 24 cm

JURIČIĆ, Vedrana. Vodič kroz glazbene knjižnice i zbirke Zagreba = Guide through music libraries and collections in Zagreb / vodič sastavila i uredila Vedrana Juričić. Zagreb : Hrvatsko muzikološko društvo : Hrvatsko bibliotekarsko društvo : Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, Odsjek za povijest hrvatske glazbe, 1997. 127 str., /36/ str. s tablama : ilustr. ; 24 cm

ISBN 053-6090-08-2

60,00 kn

KALENDAR godišnjica : 1998. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, 1997. 71 str.

ISBN 953-6499-04-5

50,00 kn

KNJIŽNIČARSTVO : glasnik Društva bibliotekara Slavonije i Baranje. God. 1, br. 1(1997)-. Osijek : Društvo bibliotekara Slavonije i Baranje, 1997-24 cm

ISSN 1331-145X

MEĐUNARODNO savjetovanje Narodne knjižnice izazov promjena, Lovran, 25. i 26. rujna 1997. : zbornik radova / urednice Marija Šegota-Novak, Vesna Turčin. Rijeka : Gradska biblioteka Rijeka ; Zagreb : Hrvatsko bibliotekarsko društvo, 1997. 135 str. : ilustr. ; 30 cm

ISBN 953-97267-0-0

NAKLADNICI knjiga i nota u Hrvatskoj : adresar : 1997/98. = Book and music publishers in Croatia : directory : 1997/98. / adresar sastavila Daniela Živković. Zagreb : Nacionalna i sveučilišna knjižnica, 1997. 655 str. ; 24 cm (Adresari / Nacionalna i sveučilišna knjižnica)

ISBN 953-6000-70-9

110,00 kn

STIPČEVIĆ, Aleksandar. Kako izbjeći cenzora. Zagreb : Hrvatska sveučilišna naklada, 1997. 202 str. ; 22

cm. (Biblioteka Posebna izdanja / Hrvatska sveučilišna naklada)

ISBN 953-169-004-9

120,00 kn

STIPČEVIĆ, Aleksandar. Priča o Hrvatskom biografskom leksikonu : pokušaj ubojstva jedne knjige. Zagreb : Matica hrvatska, 1997. 226 str. ; 18 cm. (Mala knjižnica Matice hrvatske ; kolo 5, sv. 30)

ISBN 953-150-108-4

70,00 kn

VEGH, Željko. Knjižnice i čitaonice u hrvatskoj književnosti : izbor djela iz knjižnog i časopisnog fonda Gradske knjižnice u Zagrebu. Zagreb : Knjižnice grada Zagreba, Gradska knjižnica, 1997. 53 str. ; 21 cm

Umnoženo.

VODIČ Gradske knjižnice i čitaonice "Metel Ožegović" Varaždin : knjižnice grada Varaždina i Županije varaždinske. Varaždin : Gradska knjižnica i čitaonica "Metel Ožegović", 1997. 31 str. : ilustr. ; 24 cm

ISBN 953-06555-1-X

VODIČ kroz knjižnice Požeško-slavonske županije. Požega : Gradska knjižnica i čitaonica, 1997. 34 str. : ilustr. ; 21 cm

VODIČ kroz knjižnice Virovitičko-podravске županije. Virovitica : Društvo knjižničara Bilogore, Podravine i Kalničkog Prigorja /etc./, 1997. 439 str. : ilustr. ; 20 cm

ISBN 953-97049-2-8

WAGNER, Walter. Mornarička knjižnica : knjižnica austrougarske Mornarice = K. u. k. Marine-Bibliothek / Walter Wagner, Bruno Dobrić. Pula : Sveučilišna knjižnica u Puli, 1997. 222 str., /16/ str. s tablama : ilustr. ; 25 cm

ISBN 953-96833-1-9

140,00 kn

ZORKO, Đurđa. Povijest knjižnica i čitaonica u Sisku. Sisak : Narodna knjižnica i čitaonica Sisak, 1997. 97 str. : ilustr. ; 24 cm

ISBN 953-6468-00-X

100,00 kn

Ovaj su broj uredili

Aleksandra Horvat
Dubravka Kunštek
Tatjana Nebesny
Mate Šikić

Glavna urednica

Aleksandra Horvat

Adresa uredništva

HBD, c/o Filozofski fakultet u
Zagrebu, Ivana Lučića 3
10000 Zagreb
tel. 01-6120-217
faks 01-6156-879

Rukopise molimo slati po mogućnosti na disketi (u priredniku Word ili WP), faksom ili poštom na adresu uredništva. Za točnost podataka u tekstovima odgovaraju autori.

Za članove HBDA
NOVOSTI su besplatne

Cijena za knjižnice
20 kn

Adresa za narudžbu društvenih izdanja

HBD, Mate Šikić
c/o Nacionalna i sveučilišna knjižnica
Hrvatske bratske zajednice bb.
10000 Zagreb
tel. 01-6159-320

Slog

DENONA d.o.o. – Zagreb

Tisak

KRATIS d.o.o. – Zagreb

56625

National Library of United Arab Emirates • Albanian Library Association • Philipsburg Jubilee Library • Asociación de Bibliotecarios Graduados de la República Argentina • Büchereiverband Österreichs • Northern Melbourne Institute of Technology • State Library of Tasmania • Biblioteca Nacional Aruba • M.F. Akhund • Narodna i Univerzitetaska Biblioteka • Library Association of Barbados • International Centre for Diarrhoeal Disease Research • Vlaamse Vereniging voor Bibliotheek-, Archief- en Documentatiewezzen • Archives et Bibliothèques de • Chiroux-Croisiers • European Association for Health Information and Libraries • Asociación de Bibliotecas Nacionales • Librarians and Information Officers of Bulgaria • Centro de Documentación e Información Bolivia • Federação Brasileira de Associações de Bibliotecários • Fundação Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística • College of the Bahamas • Botswana Library Association • Botswana National Library Service • National Library of Belarus • Association of Parliamentary Librarians in Canada • International Council for Adult Education • Association for Health Information and Libraries in Africa • International Publishers Association • Bibliothèque Braille Romande et Livre Parlé de Suisse • World Intellectual Property Organization • International Publishers Association • National Library of Chile • Board on Books for Young People • Chile Coordinación Nacional de Bibliotecas • Library of East China Normal University • Electricidad • Library Association of the Netherlands • Bibliotheken des Landes Nordrhein-Westfalen e.V. • Arbeitsgemeinschaft der Buchhändler in Deutschland • Hamburger Öffentliche Bibliothek • Centre de Recherche sur les Bibliothèques • Arab Administrative Association • Federación Española de Archivos e Bibliotecas • University of the South Pacific • Centre de Recherche Français du Pétrole • Association of Librarians of Scotland • Art Libraries Society of America • Dictionary of Art • Society of Information Specialists • Georgian National Library • Gambia National Library • Nacional Autónoma de Honduras • Library Club • Library Association of the Netherlands • National Centre for the Arts • National Library of Jamaica • Jamaica Library Service • International Institute for Library, Information and Documentation • National Library of the Kyrgyz Republic • Institute of Science and Technology • Liechtensteinische Landesbibliothek • Library of Lithuania • Bibliothèque Nationale • Aziz Al Saoud pour les Etudes de Liban • National Library of Macedonia • National Library of Antilles-Guyane • Bibliothèque de la Universidad Nacional Autónoma de México • Information Workers Association • Bureau of Library, Information and Documentation • Association of Public Libraries • National Library of the Netherlands • Nijmegen • Biblioteca Philosophica • National Library of Nepal • Nepal Library Association • Pontificia Universidad Católica del Perú • National Library of Pakistan • Warsaw University Library • Association of Caribbean University and Research Libraries • Instituto Português do Património Arquitectónico e Arqueológico • Bibliotecarios Graduados del Paraguay • Asociația Bibliotecarilor din Biblioteca Publice-Romania • Library of the Russian Academy of Sciences • M.I. Rudomino All-Russia State Library for Foreign Literature • Library Assembly of Euroasia • Synodal Library of the Moscow Patriarchat • Association Ecole Technique Libre de Rwanda • International Airports Projects Libraries • Islamic Development Bank • Seychelles Library Association • Svenska Bibliotekariesamfundet • Stockholm University Library with the Library of the Royal Swedish Academy of Sciences • International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres • National University of Singapore • Centralna tehniška knjižnica Univerze v Ljubljani • National Council of the Slovak Republic • Sierra Leone Association of Archivists, Librarians and Information Scientists • Association sénégalaise des bibliothécaires, archivistes et documentalistes • Stichting Cultureel Centrum Suriname • Biblioteca Universidad Centroamericana José Simeón Canas Autopista Sur los Próceres • Swaziland National Library Service • United Nations Economic and Social Commission for Asia and the Pacific • Asian Institute of Technology, Center for Library and Information Resources • Central Scientific Library of the Turkmen Academy of Science • Arab League Educational Cultural and Scientific Organization • Turkish Grand National Assembly Library and Documentation Center • Turkish National Library Assistance Association • Library Association of Trinidad and Tobago • Institute of Development Management of Tanzania • Vernadsky Central Scientific Library of the Ukraine Academy of Sciences • State Library of the Ukraine for Children • Crimean Library Association • Art Libraries Society of North America • Ohio University Libraries • School of the Art Institute of Chicago • University Library of Hawaii • University of Wisconsin-Milwaukee • American Association of Law Libraries • Family History Library of the Church of Jesus Christ of Latter-Day Saints • Joint Library of the International Monetary Fund and World Bank • Özbekistan Respublikası Ali Kengashinin Kutuphanesi Ali Kengashinin Katibiyati • Biblioteca Apostolica Vaticana • Banco del Libro, Centro de Información y Documentación sobre la Literatura Infantil y la Lectura • Universidad Simón Bolívar • Central Library for Science and Technology of Viet Nam • National Library of Serbia • South African Library for the Blind • Bophuthatswana National Library • Read Educational Trust • National Assembly of Zambia • Bibliothèque nationale du Zaïre • University of Zimbabwe Library

WHEN ARE YOU JOINING OUR WORLDWIDE NETWORK?

THE INTERNATIONAL FEDERATION OF LIBRARY ASSOCIATIONS AND INSTITUTIONS
P.O. Box 95312 • 2509 CH The Hague
Netherlands
Tel +(31)(70)3140884 • Fax +(31)(70)3834827
E-mail IFLA.HQ@IFLA.NL
WWW site <http://www.nlc-bnc.ca/ifla/>